

Binden of Boeien Voortgangsrapportage 1997

Amsterdam, maart 1998

Agnes van Burik
Essy van Dijk

Binden of Boeien Voortgangsrapportage 1997

Amsterdam, maart 1998

Agnes van Burik
Essy van Dijk

Inhoudsopgave

	Pagina
1 Inleiding	3
2 Algemene ontwikkelingen	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Een brede en samenhangende aanpak	5
2.3 Samenwerking	7
2.4 De regierol van de gemeente	8
2.5 Het draagvlak	9
2.6 Het overall-oordeel over de voortgang van het BoB-programma	10
3 De voortgang per thema	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Thema 1: vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feite1	12
3.3 Thema 2: grotere variatie in straffen	14
3.4 Thema 3: perspectief op werk	15
3.5 Thema 4: cliëntgerichte hulpverlening	17
3.6 Thema 5: Veilig schoolklimaat	18
3.7 Thema 6: Verbetering informatie over jeugdproblematiek	20
3.8 Thema 7: Veilig openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken	21
3.8.1 Thema 7.1: Veilige openbare ruimten	21
3.8.2 Thema 7.2: Veilige vindplaatsen	23
3.8.3 Thema 7.3: Veilig om school	24
3.8.4 Thema 7.4: Doelgroepgerichte aanpakken	26
3.8.5 Thema 7.5: Integrale aanpakken in de buurt	29
3.9 Thema 8: Overige projecten	30

1 Inleiding

Eind 1995 heeft de gemeente Amsterdam met het Rijk het convenant Grote Stedenbeleid afgesloten. Een belangrijk onderdeel van dit convenant is het beleid Jeugd en Veiligheid.

Het beleid Jeugd en Veiligheid is geconcretiseerd in het programma 'Binden of Boeien'. Het programma is opgebouwd uit een aantal doelstellingen of thema's die gerealiseerd moeten worden via concrete projecten.

Het BoB-programma is een groeimodel: steeds meer partijen doen mee en het programma wordt steeds breder wat betreft aanpak en doelgroepen.

Aan het eind van het eerste BoB-jaar heeft de gemeente Amsterdam aan Van Dijk, Van Soomeren en Partners (DSP) gevraagd de stand van zaken over 1996 op te maken. Dit heeft geresulteerd in de rapportage 'Binden of Boeien Voortgangsrapportage 1996'. In deze rapportage wordt per thema beschreven welke vorderingen zijn geboekt en welke algemene ontwikkelingen zich hebben voorgedaan bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid Jeugd en Veiligheid. In een later stadium is ook een zogenaamd projectenevaluatieboek verschenen (Projectenevaluatie BoB-1 (1996, DSP januari 1998). Hierin wordt de voortgang beschreven van alle 30 afzonderlijke BoB1-projecten die in 1996 zijn gestart.

De gemeente Amsterdam heeft DSP gevraagd om ook over 1997 een voortgangsrapportage en een projectenevaluatieboek te maken.

In het onderhavige rapport wordt de voortgang van het BoB-programma over 1997 beschreven. Bij het samenstellen van het rapport is als volgt te werk gegaan.

- De deelnemers van de projectgroep Jeugd en Veiligheid zijn geïnterviewd over de onderlinge samenwerking en de algemene voortgang van het beleid Jeugd en Veiligheid. Deze interviewresultaten zijn beschreven in hoofdstuk 2.
- De deelnemers van de projectgroep Jeugd en veiligheid die als (ambtelijke) trekkers van projecten fungeren, hebben een format ingevuld of laten invullen waarin op een aantal onderdelen de voortgang van 'hun' projecten is beschreven.
- Op basis van de ingevulde formats zijn de projectevaluaties geschreven¹ die het materiaal vormden voor hoofdstuk 3. Hierin wordt de voortgang per thema beschreven.

Noot 1 De afzonderlijke projectevaluaties zijn opgenomen in het rapport: Projectevaluatie BoB-2 (1997).

2 Algemene ontwikkelingen

2.1 Inleiding

De leden van de ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid zijn geïnterviewd over de voortgang van het programma Binden of Boeien². Hierbij stonden dezelfde vragen centraal als in 1996.

- 1 In hoeverre heeft het BoB-programma bijgedragen aan de samenhang in beleid?
- 2 In hoeverre heeft het BoB-programma de samenwerking tussen de betrokken partners bevorderd?
- 3 Op welke wijze heeft de gemeente haar regierol ingevuld?
- 4 Hoe heeft het draagvlak voor het beleid zich ontwikkeld?
- 5 Wat is het overall-oordeel van de betrokkenen over de voortgang van het BoB-programma?

Specifiek voor de evaluatie in 1997 zijn hier nog twee vragen aan toegevoegd:

- In hoeverre zijn de in de voortgangsrapportage van 1996 gesignaleerde knelpunten verbeterd of opgelost?
- Welke consequenties heeft de deelname van de stadsdelen (vanaf eind 1996) voor de voortgang in 1997 gehad?

In dit hoofdstuk zal aan de hand van de vijf centrale vragen de voortgang van het programma Binden of Boeien in 1997 worden geschetst. Aan de beantwoording van de twee aanvullende vragen wordt geen aparte paragraaf gewijd. Hier wordt bij de beantwoording van de centrale vragen aandacht aan besteed.

Op het moment van verschijnen van deze voortgangsrapportage was het Jaarplan Jeugd en Veiligheid 1998 reeds verschenen. Als er conclusies en aanbevelingen kunnen worden geformuleerd op basis van de projectevaluatie dan wordt steeds aangegeven of deze aansluiten bij de voornemens in het Jaarplan 1998 (en dus blijkbaar al bekend waren).

Teneinde de resultaten van de interviews in het juiste perspectief te kunnen plaatsen geven we eerste een korte beschrijving van de organisatie en kenmerken van het beleid Jeugd en Veiligheid.

Om de samenwerking tussen alle betrokken organisaties op het hoogste niveau te verankeren en vorm te geven is de interbestuurlijke regiegroep Jeugd en Veiligheid ingesteld. Deze groep draagt een gezamenlijke eindverantwoordelijkheid. Verder is er een ambtelijke projectgroep Jeugd en Veiligheid in het leven geroepen die qua samenstelling een afspiegeling vormt van de interbestuurlijke regiegroep. De projectgroepleden treden namens de regiegroep op en vormen de ambtelijke trekkers van de projecten. De Dienst Welzijn Amsterdam (DWA) voert het secretariaat van de projectgroep.

Het programma Binden of Boeien heeft het karakter van een groeimodel waarbij steeds meer partners bijdragen aan het realiseren van een steeds bredere en toch onderling samenhangende en integrale aanpak van de situatie op het gebied van Jeugd en Veiligheid. Amsterdam heeft er expliciet voor gekozen om geen aparte (hiërarchische) organisatie in het leven te roepen voor de implementatie van beleid.

Noot 2 Een lijst met geïnterviewden is opgenomen in bijlage 1.

De verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en uitvoering van projecten is bij de betrokken partners gelegd.

De belangrijkste ontwikkeling van 1997 was de toetreding van de stadsdelen als volwaardige partner binnen de bestaande organisatie van het beleid Jeugd en Veiligheid. De deelname van de stadsdelen vindt plaats via vertegenwoordiging van het stadsdeelcluster waar een stadsdeel onderdeel van uit maakt.

De doelstelling van de stadsdeel-projecten moet betrekking hebben op veiliger openbare ruimten of op een gerichte aanpak van specifieke doelgroepen die via de invalshoek van veilige openbare ruimten niet benaderd kunnen worden. Er is voor deze afbakening gekozen teneinde de samenhang in beleid te kunnen bewaken.

2.2 Een brede en samenhangende aanpak

Samenhang in aanpak vormt een essentieel kenmerk van het BoB-programma. Dit kan worden gerealiseerd door gebruik te maken van de ketenbenadering van Schuyt. Aan de hand van deze benadering kunnen projecten in een breder kader worden geplaatst.

In de interviews is nagegaan in hoeverre dit uitgangspunt in de praktijk wordt gerealiseerd. De meeste geïnterviewden laten zich hier positief over uit. De samenhang in het programma wordt volgens hen steeds beter doordat er in projectgroepvergaderingen expliciet aandacht aan wordt besteed. Ook vanuit het secretariaat wordt de samenhang duidelijk bewaakt.

Een aantal geïnterviewden plaatst wel een kanttekening bij de samenhang in de uitvoering van projecten. De afstemming tussen projecten is 'op papier' duidelijk aanwezig, maar het is onduidelijk in hoeverre deze afstemming in de uitvoering van de projecten bewaard blijft. Met name vanuit de stadsdelen worden hier twijfels over geuit. Gesteld wordt dat een aantal sportprojecten binnen één stadsdeel dezelfde doelgroep heeft. Veelal ontbreekt een totaaloverzicht van projecten die op stadsdeelniveau en vanuit verschillende beleidssectoren worden uitgevoerd.

De stadsdelen geven aan dat er in 1996/1997 weinig tijd was om de projecten te ontwikkelen. Bovendien ging alle aandacht uit naar de honorering van projecten. Dit proces is ten koste gegaan van de zoektocht naar samenhang en afstemming, met name binnen de eigen organisatie. Bovendien heeft dit ertoe geleid dat in een aantal stadsdelen vooral reeds bestaande projecten zijn ingediend.

Nu veel projecten op de rails staan is men van plan het komend jaar aanmerkelijk meer tijd en aandacht te gaan besteden aan afstemming.

Net als in 1996 geven verschillende geïnterviewden aan dat zij meer aandacht voor inhoudelijke discussies en afstemming op prijs zouden stellen. Gemist wordt de stimulerende en inhoudelijk onderzoekende houding uit de beginperiode.

Besluitvorming lijkt in de projectgroepvergaderingen soms belangrijker dan de inhoudelijke invulling van de projecten. De meeste geïnterviewden geven wel aan dat er op dit punt in de loop van het jaar al verbetering is gekomen.

Over de wijze waarop de inhoudelijke discussie vorm zou moeten krijgen, verschillen de geïnterviewden enigszins van mening. Aan de ene kant wil men daar in de reguliere vergaderingen meer tijd voor inruimen. Aan de andere kant wordt gepleit voor de oprichting van inhoudelijke (thematische) werkgroepen. In dit verband wordt ook opgemerkt dat een goede terugkoppeling van resultaten van projecten naar de projectgroep ontbreekt. Met

name de daarin geconstateerde faal- en succesfactoren kunnen belangrijk zijn voor andere projecten. Of, zoals één van de geïnterviewden het formuleerde, 'er wordt te weinig naar de 'best practice' gekeken; we moeten eigenlijk bij elkaar op bezoek om de resultaten te bekijken.'

In de voortgangsrapportage van 1996 werd opgemerkt dat de samenhang tussen sectoren bevorderd zou kunnen worden. Genoemd werden preventie, netwerken met buurtvoorzieningen en eerstelijnsorganisaties, de relatie met de jeugdhulpverlening en met arbeid en scholing.

Vooraf door de deelname van de stadsdelen is op deze punten in 1997 vooruitgang geboekt. Contacten met buurtvoorzieningen worden vooral in de stadsdeel-projecten uitgewerkt. Stadsdeelprojecten richten zich veelal op de zogenaamde risicogroep maar ook de projecten seksuele intimidatie en schoolvoorlichting zijn gericht op preventie. Ten aanzien van deze laatste projecten wordt echter wel geconstateerd dat de risicogroepen moeilijk te detecteren zijn.

Ten aanzien van allochtonen wordt opgemerkt dat er te weinig rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen in de allochtone gemeenschap zelf. Ook zou er meer op de positieve kanten van allochtone jongeren gelet kunnen worden.

Veel geïnterviewden zijn ondanks de geboekte vorderingen van mening dat het realiseren van een brede benadering en de participatie van alle relevante sectoren ook het komend jaar expliciet aandacht behoeft. Hierbij worden de volgende onderwerpen en doelgroepen genoemd:

Onderwerpen:

- preventie (en afstemming tussen de preventieve en curatieve aanpak);
- expliciete aandacht voor geweld;
- onderwijs en arbeid;
- buurtgerichte aanpak;
- opvoedkundige taak van scholen;
- informatievoorziening over jongeren, bijvoorbeeld jeugdcriminelen;
- afstemming tussen BoB- en niet-BoB-projecten;
- afstemming tussen projecten van de stadsdelen en de centrale stad.

Doelgroepen

- jeugd als slachtoffer;
- risicogroepen;
- stelselmatige daders (harde kern);
- jeugdbendes;
- 12-minners;
- 12-15 jarigen (als aparte groep);
- allochtonen;
- de rol van ouders en het gezin;
- (herplaatsing van) van school gestuurde jongeren;
- meisjes;
- jonge Turkse criminelen.

Verbreiding en verdieping van de aanpak blijft een punt van aandacht. Dit is reeds onderkend door de betrokken partijen. De meeste onderwerpen en doelgroepen die door de projectgroepleden worden genoemd zijn terug te vinden in het BoB3-jaarplan 1998.

Samenhang in het BoB-programma wordt, mede door de aandacht die hier in de projectgroepvergaderingen aan besteed wordt, voldoende aangebracht. Wel is er behoefte aan meer inhoudelijke uitwisseling binnen de projectgroep. Dit sluit aan bij het voornemen dat in het BoB3-jaarplan 1998

is vastgelegd om expertmeetings te gaan houden over succes en faalfactoren bij een bepaalde aanpak. In dit verband willen we ook de aandacht vestigen op het Combat rapport (zie project 8.7). Hierin wordt op een heldere wijze aangegeven dat themabijeenkomsten inhoudelijk en strategisch van groot belang zijn om 'Binden of Boeien' tot een succes te kunnen laten uitgroeien.

Op uitvoerend niveau bestaat behoefte aan meer overzicht en meer samenhang. Ook hier wordt in het jaarplan 1998 op ingespeeld. Er worden maatregelen aangekondigd om samenhang en regie te brengen tussen alle projecten die - binnen een stadsdeel - vanuit verschillende invalshoeken waaronder Jeugd en Veiligheid, worden uitgevoerd. Ook het reguliere aanbod wordt hierbij betrokken. Verder wordt aandacht besteed aan de afstemming met de stedelijke partners op stadsdeelniveau.

2.3 Samenwerking

De interviews maken duidelijk dat de uitbreiding van de projectgroep met de vertegenwoordigers van stadsdelen niet vlekkeloos is verlopen. Met name in de beginperiode werd de samenwerking als onoverzichtelijk ervaren. In de startfase ging bijna alle tijd en energie uit naar bespreking van procedures en regels over indiening van projecten, verdeling van gelden en keuze van gebieden waar projecten uitgevoerd dienden te worden.

Net als vorig jaar geven de verschillende partijen aan dat samenwerking niet vanzelf gaat. De stadsdelen voelen zich (nog) niet volledig gewaardeerd als gelijkwaardige partner. Men heeft het idee dat de kleinschalige stadsdeelprojecten minder gewaardeerd worden dan de grote(re) projecten die op stadsniveau worden uitgevoerd.

Binnen de stadsdelen speelden en spelen deels nog steeds, verschillende knelpunten die zijn weerslag hebben op de samenwerking binnen de projectgroep. De vertegenwoordigers van de stadsdelen geven aan dat zij een tekort aan menskracht hebben om ambtelijke participatie en ondersteuning bij de uitvoering van het BoB-programma te realiseren. Dit komt voort uit het feit dat zij hun personele inzet uit reguliere middelen moeten financieren. De deelname aan projectvergaderingen en betrokkenheid bij het programma varieert mede daarom sterk per stadsdeelcluster. De ontwikkeling van het jeugdbeleid is in veel stadsdelen afhankelijk van één persoon. Wel hebben vrijwel alle stadsdelen projecten ingediend. Er is ook sprake van een positieve ontwikkeling: de laatste tijd neemt ook de betrokkenheid bij achterblijvende stadsdelen toe.

Vertegenwoordigers van twee stadsdeelclusters geven bovendien te kennen dat de communicatie met de andere stadsdelen in het cluster moeizaam verloopt. Hierdoor ontbreekt het zicht op de visie van die stadsdelen en de uitvoering van de projecten aldaar.

Ter verbetering van de samenwerking zijn verschillende maatregelen genomen, waaronder de oprichting van werkgroepen en het vaststellen van een financiële verdeelsleutel voor 1997 op grond van buurtindicatoren³. Dit is de samenwerking duidelijk ten goede gekomen.

Voor 1998 is een verfijning van de financiële verdeelsleutel van 1997 vastgesteld en goedgekeurd. Het aantal buurten waarop de buurtindicatoren betrekking hebben, is aanzienlijk uitgebreid. Deze verfijning heeft ertoe

Noot 3 De buurtindicatoren geven de ernst en omvang van de jeugdproblematiek in de stadsdelen aan, op grond van analyses van cijfermatige gegevens van de politie.

geleid dat sommige stadsdelen meer en andere minder geld krijgen. Met deze laatste mogelijkheid hadden de stadsdelen eigenlijk geen rekening gehouden. Alle stadsdelen gingen ervan uit dat ze in 1998 een minstens even groot budget als in 1997 zouden krijgen. Dit heeft de samenwerking opnieuw onder druk gezet. Sommige projectleden geven aan dat problemen over verdeling van geld wellicht voorkomen kunnen worden door alle projecten die goedgekeurd worden ook financieel te honoreren.

Toepassing van het groeimodel, dus uitbreiding van het aantal partijen en van het aantal projecten heeft onvermijdelijk tot gevolg dat er afspraken moeten worden gemaakt over verdeling van gelden. De behoefte bestaat om het instrument dat hiervoor gebruikt wordt zoveel mogelijk te optimaliseren. Verfijning van de verdeelsleutel geeft echter ook veel onrust en maakt (negatieve) emoties los. Omdat het toch al geen gemakkelijke opgave is om met zo veel en zo verschillende partijen een gezamenlijk programma te ontwikkelen en uit te voeren, is aan te bevelen om de verdeelsleutel voor een aantal jaren vast te leggen.

Een punt van zorg blijft wel dat inmiddels structureel geworden projecten (zoals Nieuwe Perspectieven) met incidentele middelen gefinancierd worden. Hoe langer deze situatie voortduurt hoe groter de afhankelijkheid wordt.

Een aantal knelpunten binnen de stadsdelen of het stadsdeelcluster vraagt om nadere aandacht. Het betreft het tekort aan ambtelijke menskracht binnen de stadsdelen en de gebrekkige communicatie binnen sommige stadsdeelclusters.

2.4 De regierol van de gemeente

In het beleidsprogramma Jeugd en Veiligheid dient de gemeente de regierol te vervullen. De gemeente levert de voorzitter van de projectgroepvergaderingen en voert het secretariaat.

Er wordt breed gedragen waardering geuit voor de wijze waarop de gemeente haar regierol uitvoert.

Het secretariaat neemt zeer goed zijn verantwoordelijkheid, geeft goede sturing, geeft goede informatie en heeft een constructieve inbreng (ook procedureel). De grote kennis van zaken van de voorzitter wordt als positief punt genoemd. Maar er worden ook kritische opmerkingen gemaakt over de wijze waarop de voorzittersrol wordt ingevuld. De voorzitter weet zijn kennis onvoldoende over te brengen, hij staat niet genoeg open voor andere visies en wordt als te dominant ervaren.

Verschillende geïnterviewden geven aan dat de communicatie met de gemeente belemmerd wordt door de grote kennis- en informatievoorsprong van de gemeente. Door deze voorsprong blijft het initiatief vaak bij de gemeente liggen. Met name de stadsdelen klagen over een tekort aan capaciteit, waardoor het moeilijk is de toestroom aan informatie bij te benen, laat staan in kennis voorop te lopen.

De subsidieverdeling wordt in dit verband opnieuw als knelpunt naar voren gebracht. Binnen de projectgroep gaat teveel aandacht uit naar de subsidieverdeling. Hierdoor en door de grote hoeveelheid vergaderstukken is er geen tijd meer voor innovatie in denken en voor discussie over uitgangspunten of grote lijnen.

Vooraf de stadsdelen hebben moeite met de rol van de gemeente als beoordelaar van projectvoorstellen. De beoordelingscriteria worden onderschreven maar men is niet tevreden met de rolverdeling dat de gemeente een project wel of niet goedkeurt en dat de stadsdelen dat alleen maar

kunnen accepteren. Vertegenwoordigers van 3 stadsdeelclusters geven aan dat zij of andere stadsdelen die zij vertegenwoordigen zelf meer eigen verantwoordelijkheid zouden willen hebben bij het verdelen van gelden over projecten.

Er bestaat positieve waardering voor de wijze waarop de gemeente haar regierol vervult maar er wordt ook kritiek geuit. De geuite kritiek heeft onder andere betrekking op de verdeling van verantwoordelijkheid tussen de betrokken actoren.

In het BoB3-jaarplan 1998 wordt hieraan tegemoet gekomen. In 1998 zal nader invulling gegeven worden aan het groeimodel in de zin van een toenevende verantwoordelijkheid van de stadsdelen. Het is de bedoeling dat de stadsdelen op decentraal niveau de regie gaan voeren over een samenhangend plan van aanpak. Daarbij worden geen losse projecten meer gesubsidieerd maar een samenhangend plan van maatregelen. Deze versterking van de positie van de stadsdelen sluit aan bij de behoefte van de stadsdelen zoals die uit de interviews naar voren komt.

Als de positie en dus de taak van het stadsdeel wordt verzwakt dan vormt het gebrek aan menskracht binnen de stadsdelen echter des te meer een punt van aandacht.

2.5 Het draagvlak

Aan alle leden van de ambtelijke projectgroep is gevraagd naar het draagvlak voor het beleid Jeugd en Veiligheid binnen de eigen organisatie. Vrijwel alle projectleden geven aan dat het draagvlak over de gehele breedte goed is. Er worden wel enkele kanttekeningen geplaatst.

Zo wordt opgemerkt dat het draagvlak in de hogere bestuursregionen vaak groter is dan op het uitvoerende niveau. Bovendien melden de stadsdelen dat het programma zo complex is, dat het moeilijk aan mensen is uit te leggen.

Verder was een aantal organisaties het afgelopen jaar volop in beweging (uitbreiding, reorganisatie, fusie). Hierdoor kon onvoldoende tijd en aandacht besteed worden aan het creëren van draagvlak. Het gaat hierbij onder meer om Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Vertegenwoordigers van justitiële organisaties (Politie en OM) constateren daarentegen dat het draagvlak voor Jeugd en Veiligheid het afgelopen jaar is toegenomen; de jeugd krijgt binnen deze organisaties prioriteit.

Het komt weinig voor dat specifieke acties worden ondernomen om het draagvlak te vergroten. Over het algemeen wordt informatie en enthousiasme via de reguliere kanalen overgebracht. Wanneer wel specifieke activiteiten zijn uitgevoerd, betreft dit onder meer het verspreiden van een interne voorlichtingsbrochure, het organiseren van terugkoppelingsbijeenkomsten en het verzorgen van interne presentaties. Zo heeft de Stedelijke Marokkaanse Raad via de radio en haar maandblad mededelingen over BoB2 verspreid.

Verder wordt opgemerkt dat bij de voorlichting over BoB-projecten, deze projecten niet altijd met het grotere kader (Jeugd & Veiligheid, Binden of Boeien, Grote-Steden-Beleid) in relatie worden gebracht. Dit heeft uiteraard consequenties voor de bekendheid van deze kaders.

Vanuit één van de stadsdelen wordt expliciet gemeld dat het BoB-programma stimulerend gewerkt heeft op het ontwikkelen van een integraal jeugd-beleid op stadsdeelniveau.

Veel projectleden geven aan dat voorlichting aan burgers in het algemeen en jongeren in het bijzonder meer aandacht verdient. Zo wordt de suggestie gedaan om jongeren zelf een video te laten maken, welke vervolgens onder jongerencentra kan worden verspreid.

Het draagvlak binnen de organisaties die zich inzetten voor Jeugd en Veiligheid blijft een punt van aandacht. Als knelpunt wordt genoemd dat BoB een complex en aan 'buitenstaanders' moeilijk uit te leggen programma is. Er zou bewerkstelligd moeten worden dat alle projectgroepleden een kort en helder verhaal paraat hebben waarmee ze op elk gewenst moment de hoofdlijnen van het programma en de projecten uit kunnen dragen.

Binnen de projectgroep leeft het idee dat er nu al activiteiten ondernomen moeten worden om burgers te informeren over het beleid Jeugd en Veiligheid. In het Combat communicatie-advies (zie project 8.7) wordt echter aanbevolen om hiermee te wachten totdat op verschillende gebieden concrete resultaten zijn te melden. Voorlichting aan burgers vormt ook geen aandachtspunt binnen het jaarplan 1998.

Gezien het verschil in opvatting zou dit onderwerp wellicht nog een keer besproken moeten worden in de projectgroep.

2.6 Het overall-oordeel over de voortgang van het BoB-programma

Tot slot is de leden van de projectgroep naar hun overall-oordeel over de aanpak tot nu toe gevraagd.

Over het algemeen is er positieve waardering voor de exclusieve aandacht, die er nu voor Jeugd en Veiligheid is. De partijen zijn bij elkaar gebracht, enthousiasme en commitment zijn aanwezig. Er is eenduidigheid van begrip, men is resultaatgericht en er worden voldoende projecten ingediend. Nu is het zaak dat de bestaande projecten worden uitgewerkt, geïmplementeerd en geconsolideerd.

De meningen over het tempo waarin de aanpak zich ontwikkelt, lopen uiteen. Niet alle projecten zijn volgens de vastgestelde tijdsplanning uitgevoerd. Met name de stadsdelen zijn lang bezig geweest met het vat krijgen op het complexe traject en met het formuleren van projectvoorstellen.

3 De voortgang per thema

3.1 Inleiding

In 1996 werden in totaal 30 BoB-projecten gehonoreerd. Hiervan werden 10 projecten aan het eind van 1996 beëindigd of opnieuw geordend en ondergebracht bij een groter overkoepelend project. In totaal 20 projecten zijn in 1997 gecontinueerd.

Omdat in 1997 de stadsdelen gingen participeren binnen het beleid Jeugd en Veiligheid, is het aantal projecten in 1997 flink gestegen. Er werden 46 nieuwe projecten gehonoreerd, waarvan er 37 door de stadsdelen zijn ingediend.

Uit het bovenstaande kan worden afgeleid dat de evaluatie van BoB-projecten over 1997 betrekking heeft op:

- 20 BoB1-projecten van de stedelijke partners die meestal halverwege 1996 gestart zijn en dus eind 1997 ongeveer anderhalf jaar liepen;
- 46 BoB2-projecten waarvan het merendeel is ingediend door de stadsdelen; deze projecten zijn soms begin 1997 al gestart zijn maar vaker halverwege of pas eind 1997 daadwerkelijk van start gegaan.

De projecten zijn gerangschikt onder de volgende thema's.

- 1 Vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten (7 projecten).
- 2 Grotere variatie in straffen (3 projecten).
- 3 Perspectief op werk (2 projecten).
- 4 Cliëntgerichte hulpverlening (3 projecten).
- 5 Veilig schoolklimaat (7 projecten).
- 6 Verbetering informatie over jeugdproblematiek (1 project).
- 7.1 Veilige openbare ruimten (9 projecten).
- 7.2 Veilige vindplaatsen (3 projecten).
- 7.3 Veilig om school (7 projecten).
- 7.4 Doelgerichte aanpakken (16 projecten).
- 7.5 Integrale aanpakken in de buurt (1 project).
- 8 Overige projecten (7 projecten).

De projecten die onder 7.1 tot en met 7.5 zijn gerangschikt, hebben als overkoepelend thema: veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken. Om de samenhang in de beleid te bewaken is met de toetreding van de stadsdelen afgesproken dat de stadsdelen projecten zouden indienen die onder dit thema vallen.

De 36 projecten onder thema 7 zijn dan ook alle afkomstig van de stadsdelen. Dit geldt verder nog voor één project onder thema 8.

3.2 Thema 1: vroegtijdig, snel en consequent reageren op strafbare feiten

Binnen dit thema zijn het Openbaar Ministerie, de politie, de Raad voor de Kinderbescherming en de Jeugdreclassering relevante partners. De verbetering van de communicatie tussen deze instellingen (BoB2 1.1)⁴ was voor 1996 een belangrijk aandachtspunt. Hiervoor is in 1996 het platform Jeugdreclassering opgericht waaraan naast de genoemde organisaties ook wordt deelgenomen door de Reclassering.

Noot 4 Deze nummering heeft betrekking op het nummer van het betreffende project.

In 1997 is de basis voor de onderlinge samenwerking verder versterkt. Het knelpunt dat er binnen het OM onvoldoende kennis aanwezig is over reactiemogelijkheden van de Raad en de jeugdreclassering bij strafbare feiten, is aangepakt. Dit is gebeurd door voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren vanuit de Raad voor medewerkers van het OM.

Een landelijk samenwerkingsprotocol voor Raad en jeugdreclassering zal in 1998 lokaal worden aangepast voor de samenwerking tussen Raad en SiJA (dat per 1 januari 1998 onderdeel is geworden van Bureau Jeugdzorg). Eerder aangekondigde protocollen voor de samenwerking tussen andere partners werden bij nadere beschouwing niet nodig geacht.

In het kader van een vroegtijdige en consequente aanpak van strafbare feiten is het de bedoeling dat de politie van alle processen-verbaal die worden opgemaakt tegen minderjarigen, een melding doorgeeft aan de Raad. Een proefproject heeft duidelijk gemaakt dat dit in 60% van alle gevallen tot een vervolgactie van de Raad heeft geleid.

In 1996 steeg het aantal PV-meldingen vanuit de politie naar de Raad van 30% naar 40%. Of er in 1997 opnieuw voortgang is geboekt valt op dit moment nog niet te zeggen. Cijfers over de resultaten van 1997 bij dit project en sommige andere projecten waar de Raad bij betrokken is, zijn (nog) niet voorhanden. De Raad is overgegaan op een ander registratiesysteem (het KIS-systeem). Tot op heden is het niet mogelijk gebleken om gespecificeerde outputgegevens uit het nieuwe systeem te krijgen.

Het eerder genoemde proefproject om een 100%-score van PV-meldingen te realiseren, heeft duidelijk gemaakt dat er op het gebied van de privacybescherming van de jongeren belemmeringen lagen om deze 100% score te realiseren. Inmiddels is een wijze van melden ontwikkeld die past binnen de bestaande regelgeving op het gebied van privacybescherming. Voor 1998 wordt dan ook gestreefd naar een 100% score.

Ten slotte zijn in het kader van het project BoB2 1.1 ontwikkelingen te melden in de aanpak van 12-minners. Het OM heeft een rol gekregen in de aanpak van 12-minners en de Raad heeft voor 1998 een projectaanvraag ingediend om deze groep nader in beeld te brengen.

Alle aangehouden jongeren dienen op basis van geformuleerde sepot-/verbaliseringsrichtlijnen, op dezelfde wijze justitieel te worden afgehandeld (BoB2 1.2). Hiervoor zijn door de PG's landelijke richtlijnen geformuleerd. In Amsterdam zelf is in 1996 onderzoek verricht naar de bestaande afdoeningspraktijk: de kwaliteit van de besluitvorming en de procesgang van jeugdstrafzaken.

Een werkgroep is bezig met het formuleren van een afdoeningsschema en een stappenplan. Implementatie hiervan zal naar verwachting in het voorjaar van 1998 plaatsvinden.

Het verstrekken van voorlichtingsrapportages door de Raad aan het OM en de Kinderrechter (BoB2 1.3) is een reguliere taak van de afdeling strafzaken van de Raad. Deze voorlichtingsrapportages worden gemaakt op basis van vervolgonderzoeken (inzake beschermingszaken en voorlichtingszaken) die door de Raad zijn uitgevoerd.

In 1996 is de geplande personeelsuitbreiding van deze afdeling in gang gezet; in 1997 is de uitbreiding met 6 formatieplaatsen volledig gerealiseerd. Hiermee is de afdeling strafzaken wat betreft personeelssterkte verdrievoudigd.

In 1996 werd de doelstelling: verdubbeling van het aantal voorlichtingsrapportages gerealiseerd. Het aantal steeg van 75 naar 156. Bovendien is de kwaliteit van deze rapportages duidelijk verbeterd.

In 1997 werd een toename van het aantal voorlichtingsrapportages met 25% beoogd. Ook deze doelstelling is ruimschoots gerealiseerd. Het aantal

steeg van 156 naar 237; dit betekent een stijging van 52%.

Een tweede doelstelling is dat alle in verzekering gestelde minderjarigen vroeghulp moeten krijgen. In 1996 werd dit bij 40% van de in verzekering - gestelde jongeren gerealiseerd; met nog eens 20% van deze jongeren werd kort na heenzending gesproken. Het is echter niet duidelijk of alle in verzekering gestelde jongeren ook gemeld worden bij de Raad.

Over 1997 is bekend dat het aantal activiteiten van de Raad na in verzekering stelling (vroeghulp en gesprekken na heenzending) steeg met 47% (van 704 naar 1032). Cijfers over 1997 over het aantal in verzekering gestelde jongeren en het aantal meldingen daarvan bij de Raad zijn nog niet voor handen. Er kan dus niet worden aangegeven welke vorderingen zijn geboekt bij het realiseren van de doelstelling dat alle in verzekering gestelde jongeren vroeghulp moeten krijgen.

In 1996 is onderzoek gedaan naar het ontwikkelen van een cliëntvolgsysteem (BoB2 1.4). Dit heeft geleid tot de oplossing dat de betrokken justitiepartners (politie, OM en Raad) toegang zullen krijgen tot elkaars registratiesysteem. Het beoogd resultaat is een soepel werkend systeem waarin de betrokken partners de voor hen relevante informatie over minderjarigen kunnen vinden. Een en ander gebeurt met inachtneming van de regels omtrent privacybescherming. De verwachting is dat het systeem in 1998 operationeel zal zijn. De ervaring zal moeten uitwijzen welke meerwaarde het ontwikkelde systeem zal opleveren.

Binnen het OM is eind 1997 het onderzoek afgerond naar de doorlooptijd van jeugdzaken. De resultaten moeten als nulmeting dienen voor BoB2 1.5 'verkorting van de doorlooptijd'. De onderzoeksresultaten zijn hard aangekomen:

- de politie dient 100% binnen een maand in te zenden; nulmeting 51%;
- het parket moet 75% binnen 3 maanden beoordelen; nulmeting 36%;
- 75% moet binnen 6 maanden zijn afgedaan; nulmeting 48%.

Deze tegenvallende resultaten moeten geplaatst worden in het licht van een nieuwe onlangs ingevoerde strengere meetmethode. Dat neemt niet weg dat de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport met voorrang uitgevoerd zullen worden.

In 1997 is de tweede fase gestart van de deskundigheidsbevordering van politie en justitie met betrekking tot specifieke jeugdcriminaliteit (BoB2 1.6). In deze tweede fase zorgen jeugddeskundigen van politie, OM, Raad en SiJA voor terugkoppeling van het nieuwe jeugdstrafrecht binnen hun lokaal niveau. Een en ander krijgt gestalte via trainingen vakdeskundigheid binnen de eigen organisatie en via regionale ondersteunende samenwerkingsprojecten.

Het project 'Justitie in de buurt' is in 1997 van start gegaan. Hoofddoel is het realiseren van een geïntegreerde, niet vrijblijvende aanpak van jeugdcriminaliteit en overlast in De Pijp. In Juli 1997 is het kantoor van Justitie in de Buurt open gegaan. Naast het OM zijn ook de Reclassering, de Raad, de Stichting Slachtofferhulp en het Bureau voor Slachtofferhulp een of meer dagdelen in het kantoor aanwezig. Na 3 maanden ervaring blijkt het JIB inderdaad zeer laagdrempelig te zijn. Betrokken instanties weten wat ze aan elkaar hebben en stemmen hun werkwijze op elkaar af. Op overlast van jongeren wordt direct gereageerd door politie en justitie.

In 1997 zijn nieuwe vorderingen gemaakt om een daadkrachtige, consequente en snelle reactie op strafbare feiten van jongeren te realiseren. Deze vorderingen liggen veelal in de voorwaarden scheppende sfeer: meer bekendheid met elkaars mogelijkheden, vergroting deskundigheid, ontwik-

keling instrumenten (voor consequente afdoening, een cliëntvolgsysteem). In 1998 zal moeten blijken of de gecreëerde voorwaarden daadwerkelijk resultaten opleveren. Om dergelijke uitspraken over een jaar te kunnen doen dient aandacht besteed te worden aan de vraag: welke cijfers hebben we nodig om harde resultaten te kunnen melden en welke maatregelen kunnen worden genomen om te zorgen dat deze cijfers er ook komen. Uit de evaluatie van 1997 is wel duidelijk geworden dat verkorting van de doorlooptijden een essentieel aandachtspunt voor 1998 moet zijn teneinde de doelstelling snel reageren op strafbare feiten te kunnen waarmaken.

De kwaliteit van de strafrechtelijke reactie is in 1997 verder verbeterd door een grotere participatie van de Raad. Welke resultaten geboekt zijn kan cijfermatig echter nog niet precies worden aangegeven. Hiertoe ontbreekt een aantal gegevens van de Raad. Wel is duidelijk geworden dat de Raad meer voorlichtingsrapportages voor het OM en de kinderrechter heeft gemaakt en vaker vroeghulp heeft verleend aan jongeren die in verzekering zijn gesteld.

3.3 Thema 2: grotere variatie in straffen

In 1996 zijn binnen dit thema de volgende projecten van start gegaan:

- uitbreiding leerstraffen en werkstraffen (van de Raad);
- uitbreiding Halt-afdoeningen;
- uitbreiding taakstraffen via het officiersmodel (OM);
- onderzoek naar wettelijke en organisatorische mogelijkheden voor nachtdetentie door jongeren.

In 1997 zijn alleen de uitbreiding van leerstraffen (BoB2 2.1), van werkstraffen (BoB2 2.2) en van Halt-afdoeningen (BoB2 3.1) gecontinueerd.

In 1996 is gestart met het opleggen van taakstraffen via het officiersmodel. Deze werkwijze wordt gecontinueerd, is onderdeel geworden van het reguliere werk en daarom niet meer als project ingediend.

De bevindingen van het onderzoek naar de wettelijke mogelijkheden van nachtdetentie voor jeugdigen zijn voorgelegd aan het Ministerie van Justitie. Het ministerie heeft geen toestemming gegeven voor het starten van het project. De juridische modaliteiten die Amsterdam voor ogen stonden, werden niet geaccepteerd door het ministerie.

In 1996 steeg het aantal leerstraffen met 17% tot 220 leerstraffen. In datzelfde jaar steeg het aantal werkstraffen met 44% tot 401 werkstraffen⁵.

Binnen elk van beide projecten is een groei van 10% per jaar als doelstelling geformuleerd. Over 1997 is wegens de eerder genoemde problemen met het registratiesysteem alleen bekend dat in totaal 694 taakstraffen (leer- en werkstraffen tezamen) zijn gestart. Dit betekent een stijging van 13% in vergelijking met 1996.

Alle in 1996 en 1997 opgelegde taakstraffen konden ook ten uitvoer worden gebracht door de Raad.

De beoogde uitbreiding van het soort leerstraffen (eveneens BoB2 2.1) is in 1997 eveneens gerealiseerd. Er was in Amsterdam behoefte aan meer mogelijkheden in de categorie middelzware en zware leerstraffen. Hiervoor zijn

Noot 5 In de voortgangsrapportage 1996 wordt per abuis vermeld dat het aantal werkstraffen in 1996 steeg met 17% tot 303 werkstraffen.

2 programma's ontwikkeld en van start gegaan (TAST en MP2000).

Het aantal Halt-afdoeningen (BOB2 2.3) dient per jaar ook met 10% toe te nemen. In 1996 werd deze doelstelling ruimschoots gehaald: het aantal Halt-afdoeningen steeg met 47%. In 1997 werd echter slechts een toename van 1,5% gerealiseerd.

Binnen het project 'uitbreiding Halt-afdoeningen' diende ook onderzoek te worden gedaan naar de vraag in hoeverre Halt-afdoening recidive voorkomt. De resultaten van dit onderzoek⁶ luiden als volgt.

- 17% van de Halt-cliënten recidiveerde tegenover 25% van de jongeren zonder Halt-afdoening.
- Een Halt-afdoening heeft alleen effect bij jongens. Meisjes (met een vermogensdelict) recidiveren juist vaker na een Halt-afdoening.
- Halt is het meest effectief bij jongens onder de 15 jaar.

De groei van het aantal taakstraffen was in 1997 beduidend minder groot dan in 1996. De beoogde doelstelling van 10% groei per jaar is echter ook in 1997 gehaald. Om deze resultaten op hun merites te kunnen beoordelen zou eigenlijk moeten worden nagegaan hoe groot de potentiële groep is die in aanmerking komt voor een taakstraf. Pas dan kan worden aangegeven welke resultaten reeds zijn geboekt en welke nog moeten worden geboekt. Om het plaatje compleet te maken zou feitelijk ook onderzoek moeten worden gedaan naar de meerwaarde van een taakstraf dus naar de vraag in hoeverre een taakstraf in vergelijking met een traditionele straf, recidive voorkomt.

Dergelijk onderzoek is voor Halt-afdoeningen in 1997 uitgevoerd en levert een opmerkelijk resultaat op. Een Halt-afdoening is niet effectief bij meisjes (met vermogensdelicten). Een dergelijk helder onderzoeksresultaat verdient de aandacht van Halt-Amsterdam.

Na de sterke groei van het aantal Haltafdoeningen over 1996, moet over 1997 geconstateerd worden dat er sprake is van een stabilisering. Deze ontwikkeling is goed te verklaren: de delictuitbreiding voor Haltafdoeningen is een maatregel die als sterke, eenmalige impuls heeft gewerkt. Verdere groei van het aantal Haltafdoeningen moet voortkomen uit extra inspanningen van politie en justitie. Als een verdere toename van het aantal Halt-afdoeningen in 1998 wordt beoogd dan zullen dus nieuwe initiatieven ondernomen moeten worden. Eerst zou echter moeten worden nagegaan hoeveel jongeren in 1997 in principe in aanmerking kwamen voor een Haltafdoening en hoeveel er daadwerkelijk zijn doorverwezen. Pas dan kan worden aangegeven of extra inspanningen van politie en justitie nodig zijn om meer Halt-verwijzingen te realiseren.

3.4 Thema 3: perspectief op werk

Er is een onderzoek ingesteld naar de evaluatie en kwaliteitsverbetering van de arbeidsperspectiefprojecten van de politie (BoB2 3.1). Het onderzoek is in 1996 afgerond, het bijbehorende adviesrapport is in juli 1997 gepresenteerd. De bevindingen in het onderzoeksrapport en in het adviesrapport zijn geaccordeerd door de korpsleiding en er is een werkbaar plan van aanpak voor kwaliteitsverbetering opgesteld. Naast projectontwikkeling blijft doorstroming naar arbeid een aandachtspunt. Er zal externe expertise worden ingehuurd om de kwaliteitsverbetering te begeleiden.

Noot 6 Recidivepatronen Halt; Essy van Dijk; Van Dijk, Van Soomeren en Partners, Amsterdam 1997.

Uit het onderzoek komt naar voren dat jeugdtoezichtteams een aantoonbare bijdrage leveren aan het voorkomen van afglijden van rand-criminele jongeren. Dit is een bemoedigend resultaat maar een algehele kwaliteitsverbetering kan het beoogde resultaat vervolmaken.

In het Bob2 jaarplan is ten doel gesteld dat in het kader van de stedelijke aanpak arbeidstoeleiding en arbeidsbemiddeling in 1997 bemiddeld zal worden voor 500 jongeren met politie- en justitie-contacten. Dit moet gerealiseerd worden via het project Keerpunt (BoB2 2.3).

Het project richt zich op 3 typen jongeren van 16 tot 26 jaar:

- cliënten die voor de eerste keer met de politie in aanraking zijn geweest of dreigen te komen;
- cliënten die vanuit de politie zijn overgedragen aan justitie ;
- ex-gedetineerden.

Halverwege 1996 bleek dat de verantwoordelijkheid voor en de aansturing van het project niet goed waren geregeld. Het grote aantal betrokken organisaties en de ingewikkelde problematiek maken dat aansturing en afstemming veel meer aandacht behoeven. Het project is daardoor feitelijk pas in oktober 1996 gestart. Bij alle arbeidsbureaus zijn Keerpuntconsulenten aangesteld en bij de Gemeentelijke Sociale Dienst zijn functionarissen aangesteld om op decentraal niveau individuele trajectbegeleiding uit te voeren. In 1997 is een overall coördinator/ projectleider aangesteld.

In het najaar van 1997 werd opnieuw geconstateerd dat de instroom onvoldoende op gang kwam. Feitelijk gaat het dan om de instroom van jongeren met politiecontacten. De aanpak van de politie was gericht op het motiveren van jongeren op het moment dat een jongere is opgepakt. Op dat moment moet echter binnen een bepaalde tijd een aantal juridisch verantwoorde handelingen verricht worden. Hierdoor blijft er onvoldoende tijd en aandacht over voor het aanbieden en motiveren tot een arbeidstoeleidingstraject.

De eerder geconstateerde knelpunten op het gebied van verantwoordelijkheidsverdeling, aanspreekbaarheid van betrokken functionarissen en onderlinge afstemming bleken nog steeds aanwezig. Op basis van een tweede analyse en de daaruit voortkomende aanbevelingen is een nieuw plan van aanpak gemaakt.

Eind november 1997 is sprake van 191 plaatsingen. Hiermee is 31% van het totaal aantal afgesproken plaatsingstaakstellingen over 1996 en 1997 gerealiseerd. De totale instroom (geplaatst + nog in traject) bedroeg 353. Hiervan is 62% ingestroomd via Reclassering/Change en Nieuwe Perspectieven. De instroom via de politie/COP bedroeg 6% (22 jongeren).

Voor ex-gedetineerde jongeren en jongeren met justitie-antecedenten lijkt het project redelijk succesvol. Jongeren uit de risicogroep met en zonder politie-antecedenten blijken tot nog toe niet goed te zijn bereikt.

Binnen het thema perspectief op werk staat het project Keerpunt centraal, maar er is ook aandacht besteed aan de arbeidsperspectiefprojecten van de politie. Deze (kleinschalige) projecten blijken effectief te zijn omdat ze bijdragen aan het handhaven of verbeteren van de positie van rand-criminele jongeren. Het is wel nodig gebleken om kwaliteitsverbetering van deze projecten te realiseren. Hiervoor zijn de benodigde voorwaarden gecreëerd. Eind 1996 is via het project Keerpunt een start gemaakt met het vergroten van het perspectief op werk voor jongeren met politie- en justitiecontacten. De opgave waar Keerpunt zich voor gesteld ziet is niet gemakkelijk; om resultaten te bereiken moeten zeer verschillende en veelal verkokerde sectoren een actieve op elkaar afgestemde bijdrage leveren. Ondanks een hernieuwde start eind 1996 is het ook in 1997 nog niet gelukt om het project goed van de grond te krijgen. Het realiseren van perspectief op werk

(met name voor jongeren met politiecontacten) heeft in 1998 daarom opnieuw extra aandacht.

3.5 Thema 4: cliëntgerichte hulpverlening

Het project Nieuwe Perspectieven (BoB2 4.1) bestond in 1997 al weer 5 jaar. Dit is gevierd met een lustrumpresentatie. Nieuwe Perspectieven richt zich met name op licht criminelen en de harde kern; alleen in West vormen beginners de doelgroep. Met deze groepen worden goede resultaten behaald. Bij 70% van de jongeren is sprake van verbetering op verschillende levenssterreinen met name school of werk, gezin en criminaliteit.

Het project is per 1 december 1997 uitgebreid naar Amsterdam Zuidoost. De methodische aanpak van Nieuwe Perspectieven lijkt ook een uitstraling te hebben op de jeugdhulpverlening in bredere zin. Er komt in het algemeen meer aandacht voor kortdurende intensieve interventies en gerichtheid op het versterken van het ondersteunend netwerk in de leefomgeving. Sinds 1997 wordt de methode als lesmodule aangeboden door de Hogeschool Holland.

De periode juni 1993 tot en met januari 1996 is uitgebreid geëvalueerd. Over 1997 is op dit moment alleen cijfermateriaal beschikbaar over de instroom. Gegevens over de uitstroom en de geboekte resultaten in 1997 zijn nog niet beschikbaar.

Het project ondersteuning Nieuwe Perspectieven (BoB2 4.2) had in 1997 als doelstelling een verdere implementatie van de methode te realiseren in drie uitbreidingsgebieden: Amsterdam-Noord, Oost/Zeeburg en Amsterdam Zuidoost. Dit is gerealiseerd. Door de wekelijkse begeleiding van de interventiewerkers wordt een continue en deskundige begeleiding aan de doelgroep van Nieuwe Perspectieven gegarandeerd. Netwerktreinigen hebben geresulteerd in vaste contactpersonen bij instellingen/instanties. Op deze wijze zijn afspraken gemaakt met relevante instellingen. Deze zijn echter niet altijd sluitend wat betreft onderwijs en arbeid. Met name terugplaatsing naar regulier onderwijs vormt een knelpunt.

Het project Unitur werd in maart 1997 beëindigd en getransformeerd in Change (BoB2 4.4). Het project heeft als doelstelling om recidive te voorkomen en de stap (terug) naar school of werk te maken. Jongeren van 18-25 jaar uit Amsterdam Zuidoost die met politie of justitie in aanraking zijn gekomen, vormen de doelgroep.

Een deel van de doelgroep wordt niet bereikt omdat het Openbaar Ministerie nog geen systeem heeft van levering van instroom. De instroom komt nu van eigen initiatief na vroeghulp, verwijzing door collega's (Reclassering) en aanvragen van de advocatuur. Er wordt gewerkt aan berekening van het aantal uren gevangenisstraf waarvoor Change een alternatief kan zijn en aan het realiseren van een vorm van begeleid wonen.

De beoogde instroom van 80 jongeren wordt slechts gedeeltelijk gehaald. Eind 1997 hadden 49 van de 54 cliënten hun traject succesvol afgesloten of zaten in de laatste fase; 26 van deze jongeren zijn meegenomen uit de caseload van Unitur. Gesteld wordt dat het op orde brengen van hun leven grotendeels is gelukt; permanent onderdak en schuldsanering zijn het moeilijkst te realiseren.

Vergelijking van de twee cliëntgerichte benaderingen (Nieuwe Perspectieven en Change) levert de volgende verschillen op in doelgroep en aanpak.

- De doelgroep van Nieuwe Perspectieven is jonger en breder al is er wat leeftijd betreft wel enig overlap (de groep van 16 tot en met 21 jaar). Met name in de groep die doorverwezen wordt door het SiJA en in de groep zelfmelders zullen binnen deze leeftijdsgroep vergelijkbare deelne-

mers voorkomen.

- De begeleiding van Nieuwe Perspectieven is korter van duur maar lijkt ook intensiever dan de begeleiding van Change.

Een vergelijking op resultaten is niet te maken; hiervoor ontbreken de benodigde gegevens.

De cliëntgerichte hulpverlening heeft in 1997 nieuwe impulsen gekregen. Het project Nieuwe Perspectieven is wat betreft bereik en kwaliteit verder uitgebouwd. Een aandachtspunt voor Nieuwe Perspectieven is het realiseren van gemakkelijk en snel verkrijgbare overzichten van instroom, uitstroom en bereikte resultaten.

Met de transformatie van Unitur naar Change zijn positieve resultaten geboekt. Specifieke aandachtspunt voor dit project is de instroom van jongeren met name vanuit het Openbaar Ministerie.

3.6 Thema 5: Veilig schoolklimaat

Binnen het thema veilig schoolklimaat vallen in 1997 zes projecten. Om de beleidsmatige afstemming tussen deze projecten te waarborgen fungeren het project 'uitbreiding convenantsaanpak' (BoB2 5.1) en het project 'stimuleren van het maken van veiligheidsplannen' (BoB2 5.2) als overkoepelend kader. Een aantal BoB-projecten die in 1996 werden gehonoreerd⁷ is volledig opgegaan in het project 5.2. Andere projecten die hieronder worden beschreven hebben wel een eigen identiteit (behouden).

Conform de planning zijn de stadsdelen in West in 1996 begonnen met de convenantsaanpak en wordt deze stapsgewijs naar de andere stadsdelen uitgebreid. In 1997 is op dit punt vooruitgang geboekt, maar is het convenant nog niet in alle relevante stadsdeelgebieden ondertekend.

Het project heeft door een aantal oorzaken vertraging opgelopen. Een van de oorzaken is gelegen in het feit dat zoveel mogelijk bij bestaande netwerken of werkverbanden rondom onderwijs moet worden aangesloten. Dit uitgangspunt leidde overigens niet alleen tot vertraging, maar ook tot eigensoortige afwijkingen binnen de afgesloten convenanten.

De doeltreffendheid van de reeds afgesloten convenanten is op enkele punten voor verbetering vatbaar. Dit geldt bijvoorbeeld voor de uitwerking van de taken en functies van de partners. Dit laatste is echter nu nog moeilijk in te vullen, omdat geen van de deelnemende scholen al schoolveiligheidsplannen (BoB2 5.2) heeft ontwikkeld. Deze schoolveiligheidsplannen bevatten namelijk een uitwerking van de organisatorische en inhoudelijke activiteiten van de scholen op het gebied van schoolveiligheid.

In dit project 'Stimuleren van het maken van schoolveiligheidsplannen VO-scholen (BoB2 5.2) wordt beoogd dat scholen (in aansluiting op de convenanten) schoolveiligheidsplannen opstellen. Hierbij wordt ook voorzien in de uitvoering van de Arbowet, waaronder de afname van de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E), de opstelling van een zorgplan en de opstelling van een plan ter voorkoming van agressie en geweld. Voor de proces-ondersteuning van de scholen is het Amsterdams Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Scholen (ASVOS) opgericht.

De opstelling van het schoolveiligheidsplan wordt voorafgegaan door een uitgebreide diagnose aan de hand van een vastgesteld instrumentarium. In deze diagnose staan de onderwerpen dader- en slachtofferschap, schoolbinding, veiligheidsbeleving in en om school en gewenste prioriteiten bij veilig-

Noot 7 Het betreft de deelprojecten 'Binding versterkende activiteiten, aanstelling additioneel personeel en stimulering deelname anti-agressietrainingen (BoB1 5.4, BoB1 5.5 en BoB1 5.9).

heidsbeleid centraal. Daarnaast wordt geïnventariseerd wat de school reeds heeft gedaan op het terrein van de schoolveiligheid.

Op grond van de diagnose-uitkomsten wordt een beleidsplan opgesteld, dat onder meer de basis vormt voor het schoolveiligheidsplan.

In 1997 is fase 1 (ontwerp plan van aanpak en instrumentarium) vrijwel afgerond. De scholen in de stadsdelen in West en Oost zijn gestart met de diagnose/planvorming. De stadsdelen Noord en Zuid staan 'op de rol' voor 1998. Medio 1998 wordt het eerste schoolveiligheidsplan (fase 2) opgeleverd. Het betreft het schoolveiligheidsplan van de pilot, de Esprit scholengroep. Deze school heeft voor haar inzet en resultaten op het gebied van schoolveiligheid de ARBO-aanmoedigingsprijs gekregen.

In het kader van het project 'evaluatie van schoolveiligheidsplannen' (BoB2 5.3) wordt voorzien in de evaluatie van de schoolveiligheid op stedelijk niveau. Hiertoe wordt allereerst de nul-situatie met betrekking tot de schoolveiligheid in Amsterdam in kaart gebracht. Op grond hiervan kunnen in de komende jaren de effecten van het gevoerde stedelijke beleid worden gemeten. Ook zal inzicht worden gegeven in de proceskenmerken van het gevoerde beleid en de kostenaspecten van schoolveiligheid.

In 1997 hebben nog geen concrete activiteiten plaats gevonden om de doelstellingen van dit project te realiseren. Dit komt omdat dit project pas van start kan gaan als de projecten BoB2 5.1 en BoB2 5.2 zijn afgerond. Dit is tot op heden nog niet het geval.

Het adoptiemodel scholen-politie (BoB2 5.5) houdt in dat iedere school een eigen contactpersoon bij het wijkteam van de politie heeft. Deze doelstelling was in 1996 bij het merendeel van de scholen in de regio reeds gerealiseerd. In 1997 is de doelstelling daarom verschoven naar een verdere ontwikkeling van dit model, waarbij met name aandacht wordt besteed aan taakstelling en bereikbaarheid. Er bestaat op centraal niveau (bij de trekker) geen overzicht van de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. De ontwikkeling vindt namelijk grotendeels op decentraal (uitvoerend) niveau plaats.

Het project 'Voorlichting op school aan leerlingen, ouders en onderwijsgevend personeel' (BoB2 5.6) houdt in dat de politie, in samenwerking met verschillende partners, zoals Bureau HALT, de Stichting Delinquentie en Samenleving en het GVB, voorlichting geeft aan alle leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs. Doel van de voorlichting is het bewust maken van leerlingen, opvoeders en onderwijsgevend personeel ten aanzien van verschillende (jeugd-)problematieken. Ook wordt middels de voorlichting gewerkt aan het voorkomen van jeugdcriminaliteit en daaraan verwante problematieken. Projectevaluatiegegevens over de vraag hoe dit project in 1997 is verlopen zijn niet aangeleverd. Dit project valt buiten de convenantsaanpak. Datzelfde geldt ook voor het project 'seksuele intimidatie' (BoB2 5.7). Aansluiting van dit project bij de convenantsaanpak werd wel beoogd maar is niet gelukt. Het bleek niet in de fasering van de overkoepelende aanpak geplaatst te kunnen worden.

In het project 'seksuele intimidatie' (BoB2 5.7) wordt aandacht besteed aan preventie op het gebied van zedendelicten. In dit kader wordt door preventiewerkers van de Rutgers Stichting voorlichting gegeven aan leerlingen en docenten uit de laatste klas van het basis-onderwijs en het eerste jaar van het voortgezet onderwijs. In 1997 is het project op 10 scholen (25 klassen) uitgevoerd. In het project zou voorrang worden gegeven aan zogenaamde 'risicoscholen'. De risicoscholen bleken echter moeilijk te traceren. Bovendien liepen de contacten met de risicoscholen niet soepel. Deze wilden vrijwel geen van allen aan het project deelnemen. Nu blijkt dat het project op andere scholen wel goed is ontvangen en in een behoefte voor-

ziet, zal in 1998 opnieuw actie ondernomen worden om risicoscholen in het project op te nemen.

Binnen het thema veilig schoolklimaat is voor beleidsmatige afstemming gezorgd door de projecten onder de overkoepelende convenantsaanpak te brengen. Het gevolg hiervan is wel dat vertragingen in het ene project gevolgen hebben voor de uitvoering van andere projecten. Zo zit een aantal stadsdelen nog in de fase van het ondertekenen van het convenant, waarna pas met het maken van schoolveiligheidsplannen kan worden aangevangen. De paraplu-structuur heeft tot toch toe ook als nadeel dat het geheel ondoorzichtig wordt. Voor een buitenstaander is het bijzonder lastig om zicht te krijgen op de positie, de onderlinge samenhang en de resultaten van de verschillende deelprojecten binnen de convenantsaanpak.

3.7 Thema 6: Verbetering informatie over jeugdproblematiek

In de voortgangsrapportage 1996 wordt aangekondigd dat er eind 1996 gestart wordt met een databank reactiemogelijkheden (BoB1 6.3) Hierin zou uitgebreide informatie opgeslagen moeten worden over alle aanpakken die er binnen Amsterdam bestaan in het voorkomen en aanpakken van jeugdcriminaliteit. De trekker (de Raad) heeft in overleg met betrokken partners besloten om aan dit project geen uitvoering te geven. Door de ontwikkeling van de automatiseringssystemen van betrokken partijen en het frequente onderling overleg kan in de bestaande behoefte worden voorzien. Ook vragen van derden kunnen zonder databank naar tevredenheid worden beantwoord.

Binnen het project cliënt-volgsysteem (BoB2 1.4) is gekozen voor een oplossing waarbij politie, OM en Raad toegang krijgen tot elkaars bestanden. In de nabije toekomst zal blijken of deze oplossing aan de gestelde behoeften voldoet.

De gemeente heeft in het kader van het project 'analyse trends in daad en dadergroepen' (BoB2 6.1) een vooronderzoek laten uitvoeren naar ontwikkelingen in jeugdcriminaliteit. Op basis van dit onderzoek wordt geconcludeerd dat de vraag naar ontwikkelingen en trends in jeugdcriminaliteit in Amsterdam, met name als het gaat om groepsriminaliteit, op basis van de bestaande kennis en informatie niet goed kan worden beantwoord. Aanbevolen wordt om een jeugdcriminaliteitsmonitor op te zetten waarin onder meer informatie van sleutelpersonen en van jeugdpanels is opgenomen. De gemeente is voornemens om in 1998 een dergelijke monitor te laten ontwikkelen.

De informatiepositie met betrekking tot jeugdproblematiek is in 1997 nog niet wezenlijk verbeterd. Wel is de bestaande Amsterdamse informatiepositie in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat op basis van de huidige kennis en de huidige registratiesystemen ontwikkelingen, omvang en aard van de problematiek op het gebied van jeugd en veiligheid niet goed in beeld kunnen worden gebracht.

Gerichte maatregelen en ontwikkelingstrajecten om de bestaande situatie te verbeteren vormen een aandachtspunt voor 1998. Eén ontwikkelingstraject is al aangekondigd te weten het ontwikkelen van een jeugdmonitor.

3.8 Thema 7: Veilige openbare ruimten en andere plekken waarvan jongeren gebruik maken

3.8.1 Thema 7.1: Veilige openbare ruimten

Onder dit thema zijn door de verschillende stadsdelen in het totaal 9 projecten opgezet. In deze paragraaf worden de projecten apart geëvalueerd. De projecten hebben voor een belangrijk deel dezelfde doelstelling, te weten: het bieden van een zinvolle en gestructureerde vrijetijdsbesteding aan jongeren, het bevorderen van sociaal aanvaardbaar gedrag en het bevorderen van de leefbaarheid in de buurt doordat verveling, overlast en vandalisme worden voorkomen. De 9 projecten hebben betrekking op kinderen en jongeren in leeftijd variërend van 4 tot en met 24 jaar. Meestal gaat het om jongeren in de risicogroep.

In het project 'Plein-/jongerenwerk - Oost' (BoB2 7.1.1) worden pleinwerkers aangesteld, die de taak hebben de veiligheid en de leefbaarheid op pleinen en straten te bevorderen. Doelgroep vormen kinderen en jongeren die op straat rondhangen en overlast veroorzaken. Het project wordt uitgevoerd op 12 verschillende pleinen. Per dag worden in totaal 200 tot 400 jongeren bereikt in de leeftijd variërend van 4 tot 16 jaar. Er wordt samengewerkt met verschillende partijen (zoals sportbuurtwerk en sociaal cultureel werk). Uit commentaren van betrokkenen kan worden geconcludeerd dat de doelstelling: leefbaarheid en veiligheid bevorderen, wordt gerealiseerd. Cijfermatige toetsing van de beoogde resultaten kan echter niet worden uitgevoerd.

Het project 'Bal en Boa - Baarsjes' (BoB2 7.1.2) is gebaseerd op de zogenaamde duimdrop-methode en behelst een systeem waarin kinderen punten kunnen verdienen. Met deze punten kunnen zij speelgoed lenen en/of aan activiteiten deelnemen. Het project wordt uitgevoerd op het Balboaplein in de Baarsjes en beoogt kinderen in de leeftijd van 4-14 jaar te bereiken. Het project is, na enige organisatorische en personele wijzigingen, van start gegaan. Inmiddels staat er een speelgoedcontainer op het plein en zijn op vaste tijdstippen Melkert-mensen aanwezig om het speelgoed uit te lenen en activiteiten met en voor de kinderen te organiseren. Per week trekt deze activiteit ongeveer 240 kinderen. De projectcoördinator is zeer tevreden over het verloop van het project. Kinderen (van 4 tot 14 jaar) krijgen verantwoordelijkheid voor het plein en voor hun eigen gedrag.

In het project 'Sport- en spelploeg - Baarsjes' (BoB2 7.1.3) worden speciaal voor risicjongeren van 15 jaar en ouder sport- en spelactiviteiten aangeboden. Hiertoe worden sportbegeleiders aangesteld, maar ook jongeren zelf geworven die deze begeleiders zullen gaan ondersteunen. Na enige vertraging door organisatorische en personele aanpassingen en de afstemming met het project 'Bal en Boa', is het project op drie pleinen van start gegaan. In de praktijk bestaat de doelgroep uit jongeren van 12-20 jaar. Per plein worden per dag gemiddeld 25 jongeren bereikt. Het aantal jongens dat deelneemt is ongeveer vier keer zo groot als het aantal meisjes.

In het project 'Jeugd en Jongerenteam - Geuzenveld/Slotermeer' (BoB2 7.1.4) organiseert een jeugd- en jongerenteam spel- en recreatieactiviteiten voor risicjongeren in de leeftijd van 10-18 jaar. Ook Halt-jongeren en first-offenders behoren tot de doelgroep.

Bovendien houden de teams toezicht en bemiddelen zij bij klachten van bijvoorbeeld buurtbewoners.

In 1997 heeft het team verschillende activiteiten uitgevoerd, waaronder het ontwikkelen van een educatief en recreatief aanbod van activiteiten, het inventariseren van de jongerenproblematiek in buurt '5' en activiteiten op

het gebied van klachtenafhandeling. In de periode van oktober tot en met december 1997 hebben in totaal 649 jongeren aan de georganiseerde activiteiten deelgenomen. De leeftijd van de jongeren ligt tussen de 4 en 18 jaar. Er worden meer jongens dan meisjes bereikt.

In het project 'Sportwerk speelterrein Oudegeestplein - Osdorp' (BoB2 7.1.5) worden in de 'Zuidwestkwadrant' sportactiviteiten voor (vooral Marokkaanse) risicjongeren in de leeftijd van 14-18 jaar georganiseerd. Door financiële, ambtelijke en bouwtechnische knelpunten is de start van de feitelijke activiteiten uitgesteld. Per februari 1998 kan de sportwerker pas beginnen.

In het kader van het project 'Sport- en spelteam - Slotervaart/Overtoomse Veld' (BoB2 7.1.6) worden laagdrempelige sport- en spelactiviteiten voor rondhangende risicjongeren in de Hemsterhuisbuurt georganiseerd. In de oorspronkelijke projectbeschrijving staat aangegeven dat de doelgroep bestaat uit jongeren van 12-18. Bij de uitvoering zijn daar kinderen van 6-12 jaar bijgekomen.

Voor de laatstgenoemde groep zijn in 1997 enkele activiteiten georganiseerd. Het aantal kinderen dat hieraan deelnam viel echter tegen. Voor de jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar is nog geen specifiek aanbod gerealiseerd. Het project kampte bij de start met problemen op het gebied van personeel en huisvesting. Inmiddels is een basis gelegd om de activiteiten uit te breiden. Wel zal het aantal deelnemers moeten stijgen.

Het project 'Geef de tieners een plek - Zuid' (BoB2 7.1.7) richt zich op risicjongeren first-offenders en licht-criminelen in de leeftijd van 10-16 jaar. Door een projectmedewerker worden met en voor deze groep verschillende activiteiten ontplooid, waardoor overlast, vandalisme en kleine criminaliteit terug moeten worden gedrongen.

In 1997 heeft dit -na enige vertraging- geresulteerd in een betere samenwerking tussen instanties en (met inspraak) gerealiseerde voorzieningen voor tieners. Bovendien worden nu drie type jongeren (als doelgroep) gedefinieerd, namelijk 'gewone' tieners, die geen problemen veroorzaken, 'aanspreekbare hangtienaers' die overlast plegen en 'niet-aanspreekbare hangtienaers' die ook in aanraking met de jeugdhulpverlening komen. Begin 1998 bereikt het project 30 jongeren. Driekwart van de jongeren bestaat uit jongens en/of is Marokkaans.

In het project 'Sport op Straat-ploeg (SOS) - Westerpark (BoB2 7.1.8) wordt beoogd sport- en spelactiviteiten te organiseren op vandalismegevoelige uren en plekken. Doelgroep vormen met name allochtone jongeren in de leeftijd tot 18 jaar.

Gedurende de projectperiode zijn op gemiddeld drie locaties per dag sport- en spelactiviteiten georganiseerd. Daarnaast zijn sport- en spelactiviteiten aangeboden bij eenmalige projecten van derden en heeft de SOS-ploeg ondersteuning geboden bij de voorbereiding en uitvoering van de reguliere activiteiten in buurthuizen en bij sportverenigingen.

De projectleider is van mening dat het betrekken van met name de ongeorganiseerde allochtone jeugd en jongeren bij het project, conform de doelstelling, is gelukt.

Het ontbreken van voldoende tijd voor de begeleiding van JWG'ers en Banenpoolers vormde een knelpunt. Deze personen hebben veel aandacht, leiding en sturing nodig, waarvoor meer begeleidingsuren en dus financiële middelen vrijgemaakt zouden moeten worden.

In het project 'Pleinwerkers (Sport en Spelteams) - Zuidoost' (BoB2 7.1.9) wordt een actief (binnen en buiten) sport- en spelaanbod gecreëerd voor 'rondhangende' jongeren tot 23 jaar. Als projectdoelstelling was onder meer

geformuleerd 'het aanbieden van zes beheersbare ontmoetingsplaatsen voor sport en spel, welke tevens als veilige vindplaats fungeren'.

Deze zes ontmoetingsplaatsen zijn inderdaad gerealiseerd. In het totaal worden dagelijks 105 tot 130 jongeren bereikt. Er doen ongeveer net zoveel jongens als meisjes mee. Surinamers en Antillianen vormen de grootste groep.

Acht van de negen projecten zijn inmiddels gestart; Uit de beschikbare voortgangsgegevens kan het volgende worden afgeleid.

- *De meeste projecten hebben enige vertraging opgelopen door knelpunten in de organisatorische en personele randvoorwaarden.*
- *Een aantal projecten heeft naast een activiteitenaanbod ook een extra dimensie zoals jongeren die medebegeleiden, samenwerking met andere sectoren en klachtenbehandeling van buurtbewoners.*
- *Bij de meeste projecten wordt aandacht besteed aan jeugdparticipatie; de jongeren worden betrokken bij het ontwikkelen van het activiteiten-aanbod.*
- *Jongens lijken vaker deel te nemen aan het activiteitenaanbod dan meisjes; een uitzondering is project BoB2 7.1.9. Dit project maakt melding van een lichte oververtegenwoordiging van meisjes (55% versus 45%).*
- *Het lijkt over het algemeen goed te lukken om de beoogde aantallen te bereiken; een uitzondering is project BoB2 7.1.6.*

De projectleiders geven in de evaluatie meestal duidelijk aan welke activiteiten in 1997 zijn ontplooid en welke knelpunten men tegenkwam bij de uitvoering. Ook weet men meestal vrij nauwkeurig hoeveel jongeren aan deze activiteiten hebben deelgenomen. Gegevens over het effect van de projecten op de leefbaarheid en de criminaliteit zijn meestal niet voorhanden. Bij de meeste projecten bestaan ook geen plannen om dergelijke cijfers in de toekomst te verzamelen. Als daar wel plannen toe bestaan dan worden vraagtekens gezet bij de mogelijkheden die de politie-registratie biedt.

3.8.2 Thema 7.2: Veilige vindplaatsen

In de stadsdelen Noord, Zuidoost en Binnenstad wordt uitwerking gegeven aan het project veilige vindplaatsen. In alle drie de stadsdelen gaat het om het creëren van ontmoetingsplaatsen voor jongeren. Deze ontmoetingsplaatsen zijn aan de ene kant plaatsen waar jongeren elkaar voor de gezelligheid kunnen ontmoeten en gebruik kunnen maken van een recreatief aanbod. Aan de andere kant biedt het de gelegenheid om aandacht te besteden aan de problematiek en achterstand van sociaal zwakke tieners en jongeren. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn ten eerste de integrale aanpak, waarbij naast sociaal-cultureel werk, ook hulpverlening, politie en arbeidsgevenning en -toeleiding betrokken is. Ten tweede dienen de veilige vindplaatsen ontmoetingsplekken te zijn met een scherp toelatingsbeleid, duidelijke openingstijden en heldere en nageleefde huisregels. De doelgroep bestaat uit jongeren tussen de 12 en 25 jaar, in het bijzonder jongeren die behoren tot de risico-groepen, first-offenders en HALT-cliënten.

In stadsdeel Noord zijn in 1997 in het totaal drie veilige vindplaatsen gecreëerd (BoB2 7.2.1). Hierbij is het project op een aantal punten bijgesteld, waaronder op het gebied van personeel en planning. Ook bleek het projectplan niet in alle opzichten te voldoen. Zo waren bijvoorbeeld de verantwoordelijkheden van de diverse participanten niet duidelijk geformuleerd. Door deze factoren heeft het project enige vertraging opgelopen.

In de vindplaatsen in Noord worden, conform het beoogde resultaat, 30 tot 200 jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot en met 25 jaar bereikt. In de

meeste gevallen betreft het jongens, waarvan een groot deel van allochtone afkomst. Ook heeft het samenwerkingsverband voor een integrale aanpak vorm gekregen.

In stadsdeel Zuidoost (BoB2 7.2.2) wordt het in stadsdeel Noord gehanteerde concept gevolgd. Volgens de (herziene) planning worden in dit stadsdeel vier ontmoetingsplaatsen gecreëerd. Vanwege allerlei huisvestingsproblemen is het project echter nog in de startfase. Op dit moment is er één veilige ruimte gecreëerd. Met deze veilige ruimte worden ongeveer 70 jongeren bereikt. Het merendeel bestaat uit allochtone jongens tussen de 14 en 18 jaar.

In stadsdeel Binnenstad is het project (BoB2 7.2.3) pas zeer recent gestart in de Nieuwmarktbuurt. De beoogde doelgroep in dit project is iets jonger dan in de eerder genoemde stadsdelen Noord en Zuidoost, namelijk 10-14 jaar. Ook gaat het nadrukkelijker om jongeren die eerder zijn aangehouden en die woonachtig zijn in de Nieuwmarktbuurt. Op dit moment worden 110-125 jongeren per week bereikt, waarvan tweederde uit jongens bestaat. De helft van de bereikte jongeren is van allochtone afkomst.

In Noord loopt het project na aanvankelijke startproblemen inmiddels naar tevredenheid. Ook Zuidoost en de Binnenstad bereiken ondanks het feit dat ze nog in de startfase verkeren, al een substantiële groep jongeren. Op termijn komen cijfers beschikbaar over aantallen bereikte jongeren, aantallen doorverwijzingen naar trajectbegeleiding richting school en werk en richting hulpverlening. Het is niet duidelijk of het ook lukt om criminaliteitseffecten op buurtniveau te presenteren. Door het project in de Binnenstad wordt aangegeven dat de politie (nog) geen registratie op postcode bijhoudt waardoor een geplande nulmeting niet is uitgevoerd.

3.8.3 Thema 7.3: Veilig om school

In de projecten die gerangschikt worden onder dit thema is sprake van een relatie tussen de veiligheid in school en de veiligheid in de schoolomgeving. Onder dit thema zijn door de verschillende stadsdelen in het totaal zeven projecten opgezet. Een van deze projecten is nog niet opgestart (Naschools Toezicht in Osdorp; BoB2 7.3.2). In deze paragraaf worden de zeven projecten apart besproken.

Het project 'Vertrouwenspersoon basisscholen - Osdorp' (BoB2 7.3.1) houdt in dat er op basisscholen een vertrouwenspersoon wordt aangesteld die, bij de eerste signalen van jongeren die duiden op 'een neerwaartse spiraal', in kan grijpen. De vertrouwenspersoon zoekt dan direct contact met de thuissituatie en probeert de jongere (van daaruit) te ondersteunen en te begeleiden. Ook de doorverwijzing naar het project 'naschools toezicht' (project 7.3.2) vindt via de vertrouwenspersoon plaats. Tevens onderhoudt de vertrouwenspersoon contacten met andere (hulpverlenings)instanties, zoals de leerplichtambtenaar, het ABC, de jeugdhulpverlening en naschoolse opvang.

In de uitvoering van het project bleek het noodzakelijk om veel tijd te besteden aan het creëren van draagvlak, zowel bij de scholen zelf als bij betrokken (hulpverlenings)instanties. Uiteindelijk heeft dit wel zijn vruchten afgeworpen. De samenwerking is gerealiseerd, het hulpverleningsnetwerk is gesloten. Sinds de start in januari 1998 zijn 8 gezinnen in behandeling genomen, alle met een Marokkaanse etniciteit.

Het project 'Naschools toezicht 10+ (NT 10+) - Osdorp' (BoB2 7.3.2) voorziet in de naschoolse opvang van problematische jongeren in de leeftijd

van 10-12 jaar, met een uitloop naar 14 jaar. Het project wordt op dit moment nog niet uitgevoerd. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de vertraging waarmee het project vertrouwenspersoon basisscholen in Osdorp (project 7.3.1) te kampen heeft gehad. De projectcoördinator geeft verder aan dat de samenwerking tussen Impuls en het PPI (afspraken over inhoud en geld) erg moeizaam verloopt.

Bij de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs vindt een 'sociale breuk' plaats. Het vertrouwde niveau van de buurt valt weg, een nieuw onderwijssysteem en nieuwe contacten komen daarvoor in de plaats. Bij deze overgang kunnen zich allerlei problemen voordoen. 'School's cool - Westerpark' (BoB2 7.3.3) heeft tot doel het bevorderen van een goede schoolloopbaan na de basisschool. Hiertoe worden mentoren opgeleid, die kinderen en ouders gedurende maximaal drie jaar begeleiden in hun schoolloopbaan en vrijetijdsbesteding.

In 1997 is onder meer een pilotgroep van 8 leerlingen gestart. Hierbij heeft zich een drietal knelpunten voorgedaan. Met name Marokkaanse ouders blijken huiverig voor deze vorm van begeleiding, waarbij de mentor vanuit het ouderlijk huis werkt en één keer in de week bij het kind thuis komt. Om hierop te anticiperen zijn er voor deze groep ouders voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Verder blijkt dat sommige basisscholen het als een verzwaring van hun taak voelen. Ook is het voor sommige groepen jongeren moeilijk om een passende (allochtone) mentor te vinden, zoals voor Marokkaanse meisjes, Turken en Hindoestanen.

Aan het einde van het schooljaar (1998) zal pas duidelijk worden hoeveel leerlingen van de pilotgroep door het eerste jaar van het VO zijn gekomen. Tot nog toe loopt de pilot echter goed: school- en spijbelgedrag verbeteren, de VO-scholen zijn positief gestemd.

De time-out klas Oost (BoB2 7.3.4) is een project voor jongeren uit het voortgezet onderwijs, die op school dermate grote problemen veroorzaken dat het in verband met de veiligheid binnen de school noodzakelijk is hen met onmiddellijke ingang te verwijderen. De school is wettelijk verplicht deze jongeren zes weken op school te houden en in die tijd een andere plek voor deze jongeren te zoeken. In deze tussenperiode worden de jongeren naar een time-out klas in een gebouw buiten de school gestuurd, teneinde dreigende schooluitval te voorkomen. Bovendien wordt daar, op basis van een individueel begeleidingsplan, gewerkt aan gedragsverandering.

Dit project heeft een aantal kenmerken waardoor het als plus-variant kan worden beschouwd in vergelijking met ander soortgelijke projecten (zoals BoB2 7.3.5). Deze kenmerken zijn onder andere, de dagelijkse opvang is langer, de opvang wordt aangevuld met training sociale vaardigheden en er is capaciteit voor verdere diagnostiek en maatschappelijk werk voor het gezin. Sinds de start in oktober 1997 zijn 20 leerlingen (van 8 verschillende VO-scholen) ingestroomd, waaronder 10 Marokkaanse jongens. Inmiddels zijn er 10 teruggeplaatst op de eigen of een andere school. Er is een groot draagvlak onder VO-scholen voor het project.

Het Time Out Project - Zuidoost (BoB2 7.3.5) wordt een aparte klas voor kinderen in de leeftijd van 13-15 jaar, die op het punt staan van school gestuurd te worden, georganiseerd. In dit project is deze klas *binnen* de school gesitueerd en is men ook gericht op terugplaatsing *binnen* school. Net als in Oost krijgen de jongeren een individuele leerroute om geen achterstand in hun schoolcarrière op te lopen. Daarnaast wordt, op grond van een individueel begeleidingsplan, gewerkt aan gedragsverandering. Sinds de start van het project zijn 13 leerlingen in de time out klas geplaatst. Hiervan hebben 5 jongeren het project alweer verlaten: vier zijn teruggekeerd naar de klas, één is doorgestroomd naar het ROC. Een belangrijk knelpunt in het project is dat met de huidige middelen niet de gehele

dag lessen kunnen worden verzorgd.

Binnen de 'Summerschool - Zuidoost' (BoB2 7.3.6) wordt gedurende de zomervakantieperiode aan jongeren in de leeftijd van 10 t/m 15 jaar, die in een achterstandssituatie verkeren, een activiteitsaanbod gedaan. Voor de helft bestaat het programma uit een scholingsaanbod dat gericht is op het inhalen van achterstanden op cognitief gebied. Voor de andere helft wordt een gevarieerd pakket aan recreatieve activiteiten aangeboden. Bij de uitvoering van het project heeft zich een aantal knelpunten voorgedaan. Zo is de voorbereidingstijd voor het project erg kort gebleken. Ook bleek het "cultuurverschil" tussen de onderwijs- en welzijnswereld spanningen in het samenwerkingsverband te veroorzaken. Wel is inspraak van jongeren gerealiseerd door de deelnemers aan de summerschool vooraf een toets af te nemen, waarop het activiteitsaanbod is afgestemd. In 1997 hebben in het totaal 136 jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar aan de summerschool deelgenomen. Daarnaast is er voor 15 personen een zogenaamde NT2 groep georganiseerd. Conform het beoogde effect is het cognitieve niveau van de jongeren door het educatieve programma verhoogd. Dit is nagegaan met een toets aan het einde van de projectperiode.

In het project 'zelfverdediging voor meisjes en jongens op school - Buitenveldert' (BoB 7.3.7) wordt kinderen geleerd ongewenste situaties ((seksueel) machtsmisbruik) te herkennen, te voorkomen en effectief op deze situaties te reageren. Dit wordt gerealiseerd door het verzorgen van cursussen zelfverdediging voor meisjes en weerbaarheidstrainingen voor jongens in de hoogste klassen van het basisonderwijs en de brugjaren in het voortgezet (speciaal) onderwijs. Daarnaast worden ouders en leerkrachten voorlicht en bij het project betrokken. De animo voor het project is groot. Door gebrek aan financiële middelen kan het project echter niet zo vaak worden uitgevoerd als nodig is. Ook is er hierdoor weinig tijd voor overleg met bijvoorbeeld de hulpverlening. In het schooljaar 1996/1997 namen in het totaal 340 kinderen aan de cursussen deel (ongeveer net zoveel meisjes als jongens).

In het algemeen blijkt dat de projectleiders/trekkers van de geëvalueerde projecten tevreden zijn over het verloop van het project. Alle projecten hebben de beoogde doelgroep bereikt, in de meeste gevallen jongeren die (op school) in min of meerdere mate in een neerwaartse spiraal zijn beland of dreigen te belanden. Bij 5 van de 7 projecten gaat het om kleinschalige intensieve projecten met een bereik van circa 10 deelnemers. Twee projecten zijn grootschaliger: het activiteitsaanbod van de Summerschool bereikte meer dan 100 deelnemers en het trainings- en cursusaanbod gericht op zelfverdediging bereikte in het afgelopen schooljaar 340 kinderen.

De projecten liggen veelal op het raakvlak van onderwijs en hulpverlening. De projectleiders lopen in de aanvangsfase binnen beide sectoren tegen weerstanden op, hetgeen blijkt uit verschillende projectevaluaties. De aansluiting tussen beide werkvelden lijkt nog niet optimaal te verlopen. In sommige projecten wordt gewag gemaakt van een tekort aan financiële middelen.

3.8.4 Thema 7.4: Doelgroepgerichte aanpakken

Binnen het thema 'doelgroepgerichte aanpakken' zijn de stadsdeelprojecten ondergebracht met een gerichte (individuele) aanpak van specifieke doelgroepen die niet bereikt kunnen worden via de invalshoek 'veilige ruimte'. Bij deze projecten gaat het met name om jongeren waarbij incidenteel crimineel gedrag dreigt te onttaarden in veelvoorkomend crimineel handelen.

Voor deze jongeren is een groepsgerichte aanpak niet meer voldoende. In het BoB2 jaarplan 1997 wordt in dit verband het mentoraatssysteem genoemd als aanpak die nog ontbreekt. Hierbij moet men denken aan een lichtere vorm van trajectbegeleiding waarbij jongeren ondersteuning en begeleiding krijgen van personen uit hun directe levenssfeer. Allochtone buurtbewoners maar ook bijvoorbeeld politiefunctionarissen kunnen binnen een dergelijke opzet als mentor fungeren.

Van de 16 BoB2-projecten die binnen dit thema zijn ondergebracht, vallen er 8 onder de noemer 'jeugdtoezichtteam'. Binnen dit type projecten komen verschillende variaties voor.

- De doelstelling is soms alleen gericht op het beperken van overlast door jongeren, meestal echter gaat het om een dubbele doelstelling: overlastbeperking en arbeidstoeleiding van de jongeren die binnen een toezichtteam hebben gefunctioneerd.
- Wanneer alleen gemikt wordt op overlastbeperking is het gemakkelijker te realiseren om juist uit de groep die voor overlast zorgt leden te werven voor het toezichtteam. De begeleiding kan dan volledig ondergebracht worden bij de politie.
- Als er sprake is van een dubbele doelstelling dan is de doelgroep meestal gemengd samengesteld (wel en niet JWG-gerechtigde jongeren, jongeren met en zonder politiecontacten).

In het algemeen kan gesteld worden dat met deze specifieke en werkgerichte begeleiding ongeveer 10 jongeren per half jaar per project bereikt worden. In één project (BOB2 7.4.6) is het bereik duidelijk lager, namelijk 8 jongeren per jaar. De deelnemers aan dit project zitten merendeels nog op school en zijn daardoor beperkt inzetbaar. Dit project heeft in tegenstelling tot andere projecten een doorlooptijd van een jaar. Er is een minder directe relatie naar arbeidstoeleiding omdat de jongeren nog op school zitten.

De doelgroep van de jeugdtoezichtteams is te vinden onder de risicogroep, de first offenders en de licht criminelen. Evaluatiegegevens geven het volgende beeld.

- De ervaringen van bewoners/winkeliers en van de jongeren zelf zijn overwegend positief.
- De beoogde resultaten wat betreft arbeidstoeleiding worden gerealiseerd.
- De jongeren gaan anders tegen de politie en anders tegen overlast en criminaliteit aankijken.
- Positieve ervaringen kunnen niet gemakkelijk met politiecijfers onderbouwd worden.
- Specifieke aandachtspunten zijn: het gebied moet niet te klein zijn en het werk niet te saai zijn. De kwaliteit van de begeleiding moet bewaakt worden.

Verwant aan de toezichtteams zijn de zakgeldprojecten (BoB2 7.4.15 en BoB2 7.4.16). Ook deze projecten zijn gericht op het opdoen van werkervaring en het ontwikkelen van sociale vaardigheden. De projecten zijn bedoeld voor de jongere doelgroep (13-16 jaar) die nog te jong is voor de JWG-maatregel en die wegens hun sociale achterstand niet gemakkelijk aan een regulier baantje kan komen. Deelname aan het zakgeldproject is bedoeld als opstap om wel een regulier baantje te krijgen. Een zakgeldproject pas onlangs (november 1997) gestart; op dit moment hebben 14 jongeren een zakgeldbaantje. Over het tweede project zijn geen evaluatiegegevens bekend.

Lichtere vormen van individuele begeleiding worden gerealiseerd via het T-

15 project (BoB2 7.4.3), het First-Offenders-project (BoB2 7.4.4) en het project het Eerste Hulp bij Ontsporing (BoB2 7.4.10).

Het T-15 is bij uitstek een preventief project. Kinderen met beginnende gedragsproblemen uit de brugklas van het VO krijgen een strak gestructureerd vrije tijdsaanbod dat verzorgd wordt door de RIAGG en de Scouting en gericht is op verbetering van sociale vaardigheden. Tot nog toe zijn 16 leerlingen tussen 12 en 15 jaar ingestroomd. Als regel is de problematiek van de kinderen zwaarder dan bij de verwijzing door de school is ingeschat. De doelen lijken wel te worden gehaald, hoewel trager dan verwacht. Er is een aanvullend programma om ouders beter te bereiken. Op termijn komen cijfermatige evaluatiegegevens beschikbaar.

Het FOP en het EHBO-project zijn beide nauw gelieerd aan de politie. Jongeren die met de politie in aanraking komen krijgen een specifiek hulpaanbod. Bij het FOP gebeurt dat door een behandelmethodiek van de RIAGG bedoeld voor kinderen en ouders. De methodiek is onder andere gericht op sociale vaardigheden, opvoedingsondersteuning en voorlichting over gezagsstructuren. Volgens betrokkenen ziet het er naar uit dat met dit project een methodiek ontwikkeld wordt om first-offenders te behoeden voor verder afglijden. In de eerste pilot zijn 8 gezinnen ingestroomd waarvan er 4 het programma hebben voltooid; in één geval was sprake van recidive waarna gelijk een vervolgbehandeling is gestart. Een tweede pilot heeft duidelijk gemaakt dat samenwerking met de jeugdreclassering geen goede zaak is (minder verwijzingen, een minder geschikte doelgroep en interferentie met hulpverlening en juridische afwikkeling). In de derde pilot wordt de methodiek verder ontwikkeld.

Het EHBO-project is in september 1997 van start gegaan; er zijn tot nog toe 115 jongeren ingestroomd. Uit de evaluatie blijkt dat het project nog verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd moet worden. Een bijzonder kenmerk van dit project is dat het niet alleen gericht is op de aanpak van jongerenproblematiek maar ook op versterking van de informatiepositie. Via enquêtes afgenomen bij de jongeren wil men tot monitoring van de jeugd in Amsterdam Noord komen.

De projectbeschrijvingen van het project 'Stichting Hulppost Indische- en DapperBuurt' (BoB2 7.4.5) en het project 'betrekken van migrantenorganisaties Oost' (BoB2 7.4.7) komen het dichtst in de buurt van de mentoraatsaanpak die in het BoB2-jaarplan 1997 wordt geschetst.

In het eerstgenoemde project bieden gemotiveerde buurtbewoners met een problematisch verleden, begeleiding en opvang aan jongeren uit de buurt die in ernstige problemen verkeren (drugs, weggelopen van huis, prostitutie). Het project is verwant met Nieuwe Perspectieven en het Streetcornerwerk maar maakt gebruik van deskundige vrijwilligers uit de randgroep zelf. Het project loopt goed; het heeft een dagelijks bereik van 60 tot 80 jongeren in de inloop van de eigen accommodatie en daarnaast een bereik van 30 tot 60 jongeren op straat en in koffieshops. De samenwerking met andere voorzieningen is uitstekend. Opmerkelijk is dat het bijzondere kenmerk van het project namelijk de opvang door gemotiveerde buurtbewoners, als knelpunt naar voren wordt gebracht: het project is te kwetsbaar omdat het drijft op de kwaliteit van vrijwillige medewerkers. Gezien het succesvolle verloop van het project wordt daarom gepleit voor financiering van enkele formatieplaatsen.

Het project 'betrekken migrantenorganisaties Oost' (BoB2 7.4.7) is ingrijpend gewijzigd en heeft een nieuwe naam gekregen, te weten: Begeleiding Turkse jongeren, regio Oost. In de eerste opzet dienden migrantenprojectleiders concrete projecten voor te bereiden waarmee allochtone jongeren met politiecontacten uit de eigen etnische groep bereikt en begeleid kunnen

worden.

Intensief overleg tussen betrokken organisaties heeft tot resultaat gehad dat er een gelijkwaardig samenwerkingsverband is ontwikkeld tussen een professionele algemene instelling (MDSO) en een migrantenorganisatie (SICA) die geheel op vrijwilligers draait. Via deze samenwerking moet de kans vergroot worden dat de beoogde doelgroep: Turkse criminele jongeren en hun meelopers, bereikt wordt.

Het laatste project binnen dit thema is het project Axios/Sportactiviteiten Zuidoost (BoB2 7.4.13). Dit project is bedoeld voor de risicogroep en gericht op het aanbrengen van structuur in sportactiviteiten op straat en het voorkomen van jeugdcriminaliteit. De verwachte instroom van een groep van circa 100 jongeren (van 12 tot 18 jaar) die regelmatig deelnemen, wordt gerealiseerd. Een knelpunt is het vinden van een vaste accommodatie; zolang deze ontbreekt blijven de mogelijkheden voor contactlegging met de jongeren beperkt.

Binnen het thema doelgroepgerichte aanpakken worden verschillende typen projecten gerealiseerd; 10 van de 16 projecten vallen onder de noemers jeugdtoezichtteams en de zakgeldprojecten. Deze projecten hebben kenmerken van een mentoraatsaanpak en van arbeidstoeleiding. Eerdere positieve conclusies over de jeugdtoezichtprojecten worden over het algemeen bevestigd. Cijfermatige onderbouwing van resultaten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid blijkt echter moeilijk te geven. Over de resultaten van de 2 zakgeldprojecten valt in dit stadium nog weinig te zeggen.

Lichtere vormen van individuele begeleiding gericht op preventie worden gerealiseerd via een drietal projecten gelieerd aan de brugklas van het VO of aan de politie. Deze projecten verkeren nog in een vroegtijdig stadium. Over het algemeen is men positief over de resultaten die tot nog toe geboekt worden. Verder methodiekontwikkeling of professionalisering is echter aan de orde. Op termijn komen van deze projecten veelal cijfermatige evaluatiegegevens beschikbaar.

Het project 'Stichting Hulppost Indische- en Dapperbuurt' en het project 'begeleiding Turkse jongeren regio Oost' hebben als kenmerk dat vrijwilligers er een centrale positie innemen. Beide projecten richten zich ook op een zware doelgroep. Bij het eerstgenoemde project heeft de ervaring geleerd dat het project goed verloopt maar dat de centrale positie van de vrijwilliger een te grote kwetsbaarheid oplevert. Bij het tweede project heeft men voor de start al gekozen voor een bijgestelde opzet waarbij een samenwerkingsverband is gecreëerd tussen een professionele algemene instelling en een migranteninstelling van vrijwilligers.

3.8.5 Thema 7.5 Integrale aanpakken in de buurt

Onder dit thema is in 1997 één project gehonoreerd en van start gegaan. Het betreft het project 'jeugd: een veilige plek in Bos en Lommer' (BoB2 7.5.1). Doelgroep zijn jeugdigen van 12 jaar met risico- en crimineel gedrag en hun ouders. Het project beoogt door samenwerking samenhang te bereiken in werkzaamheden tussen raadgevers uit de etnische gemeenschap, een coördinator zakgeld project, een jongerenveldwerker en een mentor. Door langere sollicitatieprocedures voor de genoemde functies is het team feitelijk pas in januari 1998 operationeel geworden. Er zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd zoals kantoorruimte, PR, onderlinge afstemming in procedures (bij aanmelding, intake, registratie etc.). De Turkse raadgever heeft op voorhand echter reeds aangegeven dat een aanstelling van 12 uur per week onvoldoende is om de betreffende werkzaamheden uit te voeren.

3.9 Thema 8: Overige projecten

Onder het thema 'overige projecten' zijn zeven projecten ingedeeld, die niet onder de eerdergenoemde thema's zijn onder te brengen. Deze projecten worden hieronder apart besproken.

Het project 'info-netwerk' (BoB2 8.1) is een project van de Stedelijke Marokkaanse Raad. Het is gericht op Marokkaanse jongeren en hun ouders. Marokkaanse jongeren verkeren nog steeds, vaker dan andere groepen jongeren, in een kwetsbare maatschappelijke positie. Het contact tussen Nederlandse hulpverlenende instellingen en Marokkaanse jongeren en hun ouders verloopt moeizaam. In dit project wordt beoogd dat Marokkaanse jongeren en ouders in de toekomst vaker en in een eerder stadium gebruik van de hulpverlening maken. Dit moet bewerkstelligd worden door het creëren van samenwerkingsverbanden tussen hulpverleningsinstellingen en Marokkaanse organisaties. Vanuit deze samenwerkingsverbanden moet een gezamenlijk informatieaanbod ontwikkeld worden voor Marokkaanse ouders en kinderen.

De projectleiding is tevreden over het verloop van het project. De hulpverlening aan Marokkaanse ouders en jongeren is in kaart gebracht en informatie hierover is, via radio en krant, verspreid. Op basis van de beschikbaar gestelde informatie krijgt men de indruk dat er minder aandacht besteed is aan het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met hulpverleningsinstellingen dan in de projectopzet is aangegeven.

Met het project 'Jeugd als slachtoffer' (BoB2 8.2) wordt beoogd dat de politie beter inzicht in (potentieel) slachtofferschap onder minderjarigen krijgt, waardoor zij hier vroegtijdiger en adequater op kan reageren. Er zijn in het kader van dit project (nog) geen activiteiten ontwikkeld. Reden hiervoor is de langdurige afwezigheid van de initiator van het project en de werkdruk bij de politie.

In het kader van het project 'Loket jeugdzorg - Oost, Zeeburg en Watergraafsmeer' (BoB2 8.3) is in 1996 het zogenaamde 'Loket Jeugdzorg Oost' opgericht. Dit loket heeft de functie snel en effectief op te treden bij door de politie aangemelde 'probleemjongeren'. Het project is in 1997 niet naar tevredenheid verlopen. Om verschillende redenen hebben politie en Loket-medewerkers zich te weinig ingezet voor het project. Verder blijkt de afstand naar het Loket te groot voor de jongeren. Een verwijzing door de politie betekent dus feitelijk dat de jongeren opgehaald of gebracht moet worden naar het loket. Op grond van de opgedane ervaringen worden nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt.

Het 'jeugdcriminaliteit preventieproject van het SiJA' (BoB2 8.4) is een samenwerkingspilot-project waarin getracht wordt om, met (nieuwe) strategieën en methodieken, de maatschappelijke binding van (allochtone) risicojongeren en licht-criminelen te versterken. In dit project wordt onderscheid gemaakt tussen acht verschillende onderdelen van maatschappelijke binding, zoals sociale verbanden, oudergroepen, vaders, etc.

Het project krijgt concreet gestalte via werkbijeenkomsten, huiswerkopdrachten en theaterpresentaties. In het kader van Binden of Boeien is een videoproductie gefinancierd.

De geplande activiteiten zijn uitgevoerd. Begin 1998 bedraagt het aantal deelnemers 166 jongeren. Daarnaast zijn er meer dan 360 bezoekende jongeren. Het betreft met name allochtone jongeren in de leeftijd van 13-18 jaar. Conform de doelstelling is inzicht verkregen in de werkzaamheid van methodieken ter bevordering van de maatschappelijke binding. De bevindingen worden beschreven in het werkboek. Over ontwikkeling en resultaten

van de videoproductie zijn geen gegevens verstrekt.

Het Arrazi preventieproject (BoB2 8.5) bestaat reeds sinds 1993; het project is gericht op drugs- en criminaliteitspreventie onder Marokkaanse jongeren. Het heeft als doelstelling het relatief hoge percentage extreem deviant gedrag (criminaliteit, drugsgebruik) onder Marokkaanse jongeren terug te dringen. Hiertoe is een voorlichtingsmethodiek ontwikkeld, die gericht is op voorlichting aan ouders en op bespreekbaar maken van de problematiek binnen de Marokkaanse gemeenschap.

Voor het Arrazi-project is 1997 een overgangsjaar geweest van de eerste naar de tweede fase; bestaande contacten met instellingen zijn onderhouden, het aantal projectmedewerkers en het aantal samenwerkingsverbanden (onder andere met de Jellinek en het Streetcornerwerk) is uitgebreid.

De projectcoördinator is tevreden over het verloop van het project. Binnen de Marokkaanse gemeenschap worden de problemen van jongeren beter bespreekbaar.

Het Preventieproject drugscriminaliteit Turkse Amsterdammers (BoB2 8.6) is een project van de Adviesraad Turken. In dit project wordt, door middel van een voorlichtingscampagne en discussiebijeenkomsten voor Turkse jongeren en hun ouders, aandacht besteed aan de aard, omvang en effecten van drugshandel en drugsgebruik binnen de Turkse gemeenschap. Het project is nog niet gestart. Informatie over achterliggende redenen voor vertraging is niet verstrekt.

Het beleid Jeugd & Veiligheid wordt uitgewerkt volgens het zogenaamde 'groeimodel'. Als gevolg hiervan neemt het aantal betrokkenen en projecten binnen dit thema sterk toe. Het is belangrijk dat de communicatie binnen Jeugd en Veiligheid meegroeit. De projectgroep Jeugd en Veiligheid heeft daarvoor het project 'communicatieplan Jeugd en Veiligheid' (BoB2 8.7) opgezet. Middels dit project wordt voorzien in een communicatie-advies, op grond waarvan activiteiten worden ontwikkeld om de communicatie tussen de direct betrokken partners en andere partijen te faciliteren.

Verwachte effecten zijn : een breed draagvlak voor Jeugd en veiligheid binnen de stadsdelen en meer samenhang en samenwerking binnen het beleid.

Conform de doelstellingen is een communicatieadvies uitgebracht; onderdelen van het advies zijn geconcretiseerd in activiteiten. De activiteiten behelzen onder meer de organisatie van themabijeenkomsten en jongerenpanels. Ook is een handleiding voor indiening projectaanvragen gemaakt en een J&V-huisstijl ontwikkeld.

Volgens de trekker hebben de verschillende activiteiten bijgedragen aan de verbetering van de coördinatie en de facilitering van de communicatie rondom Jeugd en Veiligheid. Als knelpunt werd genoemd dat het organiseren van de thema-bijeenkomsten veel tijd kost, waardoor met name voor de stadsdeelvertegenwoordigers de werkdruk soms onacceptabel oploopt.

Van de zeven projecten binnen deze restgroep van projecten hebben er drie betrekking op het bespreekbaar maken van jeugdcriminaliteit of het toegankelijk maken van de hulpverlening binnen de Marokkaanse en Turkse gemeenschap.

Het project van de Turkse Raad is nog niet gestart; van de andere twee projecten (SMR: info-netwerk en Arrazi-project) worden positieve resultaten gemeld. Gegevens over bekendheid en waardering en effect binnen de allochtone gemeenschap en realisering van doelstelling (SMR: info-netwerk) zijn echter niet verstrekt.

Van de vier resterende projecten is er één nog niet gestart (het project 'jeugd als slachtoffer'). Dat betekent dat een specifieke doelstelling van het BoB-programma: aandacht schenken aan het slachtofferschap onder jonge-

ren, nog geen expliciete invulling heeft gekregen. Daarbij moet wel vermeld worden dat het slachtofferschap onder jongeren wel aan de orde komt binnen het thema veilig in school.

Het project 'Loket jeugdzorg - Oost, Zeeburg en Watergraafsmeer' is niet naar tevredenheid verlopen. In 1998 zal lering getrokken moeten worden uit de opgedane ervaringen. Volgens de trekker hebben de activiteiten die zijn uitgevoerd binnen het project 'communicatieplan Jeugd en Veiligheid' (BoB2 8.7) bijgedragen aan de verbetering van de coördinatie en de facilitering van de communicatie rondom Jeugd en Veiligheid. Over de videoproductie die is uitgebracht in het kader van het jeugdcriminaliteit-preventieproject van het SiJA' (BoB2 8.4) is niet gerapporteerd.